

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 54 korona.
 Egy hónap ..... 5 korona.
VIDEKEN:
 Egy évre ..... 58 korona.
 Egy hónap ..... 6 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 5-hatásos pott sor egyszer 20 fill.
 Hatalmas következőnél 16 fillér.
 Nyitász sor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI KAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyetemi
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 982.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS VEZETŐSÉG:
 STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, december 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Üdvözlét Konstantinápolyba.
- Csend.
- Jóváhagyták a szegénykölcsönt.
- A Balkán-bonyodalom.
- Andrássy a királynél.
- A leveles láda titka.
- Aktuális emberek.
- A trónörökös vadászaton.
- A van de — ninos fogóly.
- Nagy bányakatasztrófa Resóban.
- A bizonyítványpanamak megakadályozása.
- A főiskolák ifjusága az aradi vesztőhelyért.
- Karácsony előtt.
- Tárcs: Hitvesi káté. Irtá: Honoré de Balzac.

Üdvözlét Konstantinápolyba.

Arad, december 16

Viszi a táviró a magyar parlament üdvözlétét a Boszporusz-parti gyönyörű keleti városba. A magyar képviselőház üdvözlí az alkotmányossá lett Törökország új parlamentjét, amelyet holnap reggel nyit meg a török képviselők legöregebbike. Az üdvözlést Justh Gyula javasolta és javaslatán az koalíciós Thaly Kálmántól kezdve a balpárti Szappanos bácsin át a horvát Surminig az egész Ház örömmel, sőt lelkesedéssel járult hozzá. Régóta nem hoztak ilyen egyhangu határozatot a magyar képviselőházban.

Ennél az egyhangu hozzájárulásnál is értékesebbé teszi az üdvözlést az a körülmény, hogy Justh Gyula táviratát az egész ország lelkesedése és öröme kíséri Konstantinápolyba. A magyar nemzet,

mely évszázadokig az ellenség gyűlöletével nézte az Európába befurakodott ozmánokat, most őszinte jókívánsággal üdvözlí az új Törökországot. Sikeres működést kíván a konstantinápolyi parlamentnek és teljes felgyógyulást az európai klíma alatt meggyengült, de az európai orvosságtól most lábadozó beteg Törökországnak.

Az új török parlament bizonyára köszönettel fogadja holnap a magyarok üdvözlétét. Ez az üdvözlés és ez a köszönet azonban csak egyik oldala lesz a magyar-török viszonyoknak. A kellemesebb, a szebb és békésebb oldal. Vele szemben ott van fenyegetően, vészjóslóan a bojkottos, anneksziós, kárpótlást követelő, angol szövetséget kereső török diplomácia. Az a diplomácia, amelyik bojkottot hirdet, vagy legalább is bojkottot segít az osztrák és a magyar áruk ellen, bátorítja Szerbiát berzenkedésében és ötven vagy talán száz milliót követel a monarkiatól az annekszió elismeréseért. Sőt amelyik — volt idő — még háborúval is fenyegetőzött Bosznia miatt. És ugye lehet, épen akkor, mikor a magyar képviselőház elnöke üdvözlő sürgönyt fogalmazott Konstantinápolyba, az ottani diplomácia épen azon számolt, hogy ötven, száz, vagy kétszáz milliót követeljen a monarkia két országától.

Érdekes és erősen gondolkodóba ejtő az ércs e két oldalának összehasonlítása. Itt lelkes öröm, ott ellenséges bojkott, itt gratuláció, ott gazdasági háború. Az üdvözlés a nyugatvá lett Kelet köszöntése, a bojkott a magát károsodottnak vélő or-

szág boszuállása. Szinte érthetetlen, hogy az egyik nem akadályozta meg a másikat, hogy a bojkott nem vágta utját az üdvözlésnek. S ez az ellentét annál nagyobb lesz, ha hozzávesszük, hogy nemcsak a magyar képviselőház, de az osztrák Reichsrat is üdvözlötte a török parlamentet. Magyarország sohasem rajongott Boszniaért, de Ausztria hasznot, sőt területi gyarapodást vár az anneksziótól. Így ha a magyar képviselőház üdvözlő táviratát Aerenthal diplomáciája elleni tüntetésnek is lehetne venni, semmiképen sem lehet így tekinteni az osztrák képviselőház sürgönyét. Ez a sürgöny bizonyítéka, erős dokumentuma a népek együttérzésének, a kultúra nódításainak és annak, hogy legyenek pár kármiyen nagyok az ellentetek a monarkia és Törökország diplomáciája között, a népek — a monarkia népei — örvendeni és gratulálni tudnak akkor, mikor a keleti despotizmusból nyugati alkotmányosság lett.

Az is bizonyos, hogy a két képviselőház üdvözlő sürgönye gondolkodóba ejti az új török parlamentet. A feigyógyult beteg nem fog mindjárt harci kiráudulásokat tenni és nehezebben szánja ra magát egy kockázatos vállalkozásra, mint tenné azt esetleg egy felelőtlen diplomácia. Ezért kellett a magyar képviselőháznak is üdvözlínie a konstantinápolyi parlamentet, a mely ebből is látni fogja az alkotmányosságának, a kultúrának mindent felülmuló, mindennél többet érő hatását. Idegen, ellenséges népeket békít ki egymással a

Hitvesi káté.

Irtá: Honoré de Balzac.

1. A házasság tudomány.
2. Férfi meg ne nőstüljön addig, mielőtt nem tanult boncolást és legalább egy asszonyt szét nem boncolt.
3. A házasságot aorsát az első éjszaka döntheti el.
4. A szabad véleményével megfosztott asszony sohasem szeretheti meg azt az érdemet, hogy áldozatot hoz.
5. A szerelemben — lelket nem tekintve — olyan az asszony, mint egy lant, mely titkát csak annak tarja föl, ki jól tud rajta játszani.
6. Minden asszonyi lélekben — függetlenül a visszaható mozgástól — megvan amaz érzés, mely előbb-utóbb száműzni törekedik a szenvedélytől mentes gyönyöröket.
7. A férj érdeke — legalább annyira, mint a tisztesség — megköveteli, hogy soha magának meg ne engedjen olyan gyönyört, amit feleségével meg nem bírt kívántatni.
8. Minthogy a gyönyört az érzékek és egy érzélem szövetsége okozza, vaktában azt is mondhatjuk, hogy a kőj valami anyagias eszméjsza.
9. Mivel az eszmék akár a végtelenségig kombinálhatók, ennek a gyönyörökről is kell állnia.

10. An ember életében ép úgy nem akad két azonos kőj perc, mint ahogy egyszeren fának egyszeren két pontosan egyenlő levele.
11. Ha pedig a kőjnek egy és más perce között van különbség, egy férfi mindig boldog lehet ugyanazon nővel.
12. Ugyezen megragadni a gyönyör árnyalatait, fejleszteni azokat, új samatot, eredeti kifejezést adni nekik: ebben áll a férj assniáltása.
13. Ez a assniáltás nem egyéb feslettség nélk két olyan fél között, akik nem szeretik egymást: ellenben sohasem bujják a szerelemdiatáta enyegésér.
14. A legtitteztább férjes asszony egyszerűsmind a legkéjesebb.
15. A legerősebb asszony is lehet illetlen, tud én kívül.
16. Mikor két lény egyesít a gyönyört, azzik minden társadalmi konvenció. Es az állapot saikiát rejteget, amelyen szőruódott már nem egy hajócska. Elvessett az a férj, aki csak egyszer is felejt, hogy van a leplektől független szemérem is. A nívess szerelem csak assniálmadtán vegye föl, vagy vesse le övet.
17. Nem abban áll a bírti tudás, hogy nagyon es gyakran kopog assunk be, hanem hogy ép jókor kérjünk babocsátást.
18. Megtérni hogy vágy szűlésér, táplálni azt, fejleszteni, növelni, legán: valóágos költemény.
19. A szerelem rendje: a disztihontól a négyesorig, a négyesorigtól a szonettig, a szonettől a balladrig, a balladától az ódalig, az ódalól a karénakig, a karénektől a dithirambusig. Ótoba férj az, aki a dithirambussal kezd.
20. Mindegyik éjszakának legyen meg a maga menője.
21. A házasságnak szakadatlanul küsködnie kell egy mindent elnyelő szőrnnyeteggel: a szokással.
22. Ha egy férfi nem bírt különbséget tenni két egymást követő éj gyönyöre között: akkor nagyon korán nőült.
23. Könnyebb a szeretőnek, mint a férjnek, hisken jóval nehezebb mindennap szeltemesnek lenni, mint hébe korba egy egy csinos dolgot megoldani.
24. Sohasem aludjon el a férj eleőnek és ne ébredjen utólsónak.
25. Az a férfi, aki belép a felesége öltözészáobájába, vagy filozofus, vagy buta.
26. Elvessett ember az a férj, aki semmi óhajtanivalót nem nagy.
27. A férjes asszony rabzolga: érteni kell hozzá, hogyan ültessük trónra.
28. A férfi csupán akkor büszkélkedhetik asszal, hogy ismeri és boldogítja feleségét, ha ezt gyakran látja a maga térdén.

kultura, a civilizáció szent közösségének érzete. Szomorú lenne, ha ennek értékét épen az az ország nem becsülné meg, amely most lépje át annak göröngyös, de magasba vezető küszöbét.

Csend.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülé —
Budapest, december 16.

A parlamentben ma feltűnő csend volt. A török parlament üdvözlését feltűnő egyetértéssel intézte el a Ház s az appropriációs javaslat tárgyalása minden incidens nélkül folyt le az unalom jegyében. A folyosókon is csend honolt. A tárgyalás idején még nem tudták a képviselők, miért ment Andrassy Bécsbe. A létszámemelés kérdése csak a pártköröket foglalkoztatta.

A mai ülésről a következő tudósítást adjuk:

Iusth Gyula elnök tíz óra után nyitja meg az ülést. Kormány részéről jelen vannak: *Wekerle Sándor, Apponyi Albert gróf, Günther Antal és Darányi Ignác.*

(A török parlament üdvözlése.)

Napirend előtt Iusth elnök elmondja, hogy Törökország ma megkezdte alkotmányos korszakát, a parlament összeült, *indítványozza, hogy a magyar parlament ez alkalomból üdvököljön a török parlamentet.*

Thaly Kálmán: Kijelenti, hogy Vámbéry Árminon kívül ő a legjobb ismerője a török viszonyoknak. Ismételtén járt Törökországban, ahol a szultán palotájától a kisázsiai partokig a magyar ember mindenütt nyitott ajtókra és tárt karokra talál. Örömmel üdvököli az elnök javaslatát, amit elfogad.

Surmin György: Örömmel csatlakozik az elnök indítványához, majd horvátul okolta meg hozzájárulását.

Szapannos István: Hozzájárul Thaly Kálmán kijelentéséhez.

Felolvassák az interpellációs könyvet, melybe újabb Bozóky Árpád jegyzett be interpellációt.

Elnök javasolja, hogy az interpellációkra napirend tárgyalása után térjen át a Ház. Így határoztak.

Miután a török parlament üdvözlésére vonatkozó indítványt a Ház egyhangulag *elfogadta.*

Moskovitz Iván, a kérvényi bizottság előadója tesz jelentést. Esután áttértek a *felhatalmazási törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatására.*

(Az appropriációs vita.)

Pillissy István kijelenti, hogy ő az általános vitához iratkozott fel, de megkésétt, ennél fogva kéri a Ház engedélyét, hogy a tárgytól eltérhessen.

A Ház ezt nem engedi meg.

Pillissy: Ezek után nem bánom akármi is lesz a javaslat címe, nem kívánok szólni. (Leül.)

Surmin György horvátul beszél a 2. § ellen. Magyarul határozati javaslatot olvas fel, mely nem a tárgyra vonatkozik.

Elnök többször figyelmezteti, maradjon a tárgynál. Surmin leül.

Wekerle Sándor Surminnak válaszolva, kijelenti, hogy a törvényvel ellentétes javaslatához nem járul hozzá.

A 3. §-nál Surmin György magyarul deklarációt olvas fel a szakasz ellen.

Az 5. §-nál Bozóky Árpád stílárius módosítást ajánl, az adók beszedésére vonatkozólag. *Wekerle Sándor* ellensz Bozóky indítványának elfogadását.

Nagy György: Inparlamentárisnak tartja azt, hogy az előadó kinyomatott módosításokat terjesszen elő.

Elnök: Figyelmezteti Nagy Györgyöt, hogy ő nem enged meg inparlamentáris dolgokat és itt ilyen nem is történt.

Wekerle Sándor a beadott módosítások melőzését kéri. Nagy Györgynek azt feleli, hogy ő és társai folyton adnak be módosításokat, miket senki sem ismer, mégis tárgyalni kell a Háznak. Az előadó által beadott módosítás jogosultságához ezó sem férhet.

A Ház a szakaszt az előadó módosításával fogadta el.

Nagy György: A betegápolási pótdótot a javaslat szerint a kormány önkényesen felemeli, határoza a javaslatot nyújt be, melyben elítéli a kormány azon eljárását, hogy a javaslatba adósmelést csempész be.

Wekerle Sándor: Tiltakozik az ellen, hogy Nagy György elítéli az ő javaslatát, ehhez nincs joga. Mindenki tudja, hogy évek óta szokás a 3%-os betegápolási adót 5%-ra felemelni, mert még ez az összeg sem elég a betegápolásra és a kórházak fenntartására. A belügyi tárcánál már határozott erre nézve a Ház. E tisztán humanus célra szolgáló összegeket nem redukálni, hanem inkább emelni kellene. Kéri a szakasz elfogadását.

Nagy György félreértett szavai helyreigazítása címén szólal fel. Kijelenti, hogy a Háznak joga van a kormány ténykedését elítélni, vagy elismerni. A Háznak vád alá helyezési joga is van, hát hogyné volna joga elítélni a miniszterek eljárását.

Wekerle Sándor: Nagy György a felületességét közjogi vitákkal akarja takarni. A Ház a tárgytan már a belügyi tércs tárgyalásánál határozott.

A Ház ezután elvetette Nagy György határozati javaslatát és *ezzel részleteiben is megszavazta a felhatalmazási javaslatot.* Esután szünet következett.

(Szünet után.)

Laehne Hugó előadó a *külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló javaslatot*: ismerteti és elfogadásra ajánlja.

Molnár Jenő: A javaslatot nem szavazza meg, mert bizalmatlan a kormány iránt. Indokolja bizalmatlanságát. A politikai helyzetet olyanrak látja, hogy akár megadja a Ház a felhatalmazást a külkereskedelmi szerződések megkötésére, akár nem, ez a kormány avval már nem élhet, mert úgy látja a helyzetet, hogy rövidesen gyökeres változások lesznek.

Bernát István: A szerb kereskedelmi szerződésről beszél, annak fogyatékoságait statisztikai adatokkal igazolja. Elfogadja a javaslatot.

Bozóky Árpád a javaslat ellen beszél röviden.

Szterényi József államtitkár reflektál az elhangzott ellenvetésekre. Nem tartja helyénvalónak, hogy amikor arról van szó, hogy ne keveredjünk vámháborúba, akkor a tisztára gazdasági természetű kérdéseket a politikai bizalom vagy bizalmatlanság szempontjából bírálják meg. A Szerbiával való kereskedelmi szerződés megkötésénél ugyanugy megóvják a magyar kereskedelmi és agrárius érdekeket, mint valamennyi más szerződésnél. Kéri a javaslat elfogadását.

Miután a Ház a javaslatot általánosságban elfogadta, a részletes tárgyalás következik.

Bozóky Árpád módosító indítványt nyújt be, melyet a Ház elutasít.

Esután részleteiben is *elgogadták a javaslatot.* A holnapki ülés napirendjének megállapítása után következnek

az interpellációk.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter válaszol *Bella Mátyás* és *Molnár János* régebbi interpellációira. Válaszát a Ház tudomásul veszi.

Esután Nagy György interpellálja a kultuszminisztert az ügyben, hogy horvátországi magyarok gyermekeit megakadályozzák a hatóságok is a magyar iskolák látogatásában. Az interpellációt kiadják Apponyinak.

Bozóky interpellál ezután, kérdezvén Zichy minisztert, azonosítja magát a Kocsaurek ügyben kiadott néppárti nyilatkozattal. Kiadatik Zichy miniszternek. Készen az ülés véget ért.

Jóváhagyták a szegényekölcsönt.

A polgármester utjának eredménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 16.

Varjay Lajos polgármester ma hazakereszt Budapestről, ahol végigjárt egynehány miniszteriumot s figyelmeztette az előadókat arra, hogy közeledik az év vége s illeendő, hogy végre egyszer leverjék a port az aradi aktáról. A polgármester örömmel újságolta, hogy utja eredménynyel járt. És elsorolta, mennyi miniszteri jóváhagyás: hozott haza az uti bököndjében. A hivatalos álláspont diadalát jelenti tehát a fővárosi ut, aminek mi egyáltalában nem tudunk örülni. Mert ezt az örömet rendkívül drágán, súlyosan, valóságos hadsereccel fogjuk megfizetni. A polgármester tudniillik azt hozta hírül, hogy a miniszter jóvá fogja hagyni: az 1909. évi költségvetést a tisztviselői kar részére megszavazott drágasági pótlékokkal együtt s erről szóló leiratát még e hónapban beküldi, hogy legyen a tisztviselőknek újévi ajándékuk is, de elmondotta azt is, hogy sikerült kieszközölnie a vashidak építésére felvett kölcsön jóváhagyását is.

Mintha kísértetek kínszától szabadult volna meg, úgy szállt el a sóhaj a polgármester kebléből, mikor a sajtó munkásait erről a nevezetes eseményről informálta Örül, hogy túl van rajta s elárulta a tekintete, hogy a miniszteriumban sokkal nagyobb küzdelmet kellett megvívnia a lehetetlen feltételek mellett felveendő kölcsön ügyében hozott közgyűlési határozat elfogadtatásáért, mint idehaza az engedelmes törvényhatósági bizottságban.

Mint teljesen megbizható forrásból értesülünk, a pénzügyminiszterium szakreferense, aki a kölcsönügyet most intézi el, oly borzasztó tehernek tartja a várostra nézve a bankok által szabott feltételeket, hogy a polgármester előtt kijelentette, hogy *helyesebb lenne a hidak építését teljesen abbahagyni*, semhogy ilyen pártlanul álló drága pénzen folytatni.

A polgármester, mint az eredmény mutatja, nem fogadta meg a tanácsot és hivatkozva arra, hogy a jelenlegi viszonyok mellett Arad kedvezőbb módokat mellett kölcsönhöz nem juthatott, elérte azt, hogy nem fogják megsemmisíteni a közgyűlés határozatát.

A többi felterjesztett határozat elé nem gördítettek említéreméltó akadályokat s így az építési szabályrendelet, s mint említettük a jövő évi költségvetés csakhamar végérvényesen el lesznek intéve.

Az új elemi iskolákra megígért államsegélyt is folyósítják, mert az iskolák költségvetés

tését már felülbírálták s elfogadhatónak találta őket a közoktatásügyi minisztérium.

A kulturpalota, melyet Aradnak ígért Apponyi gróf miniszter, az előkészítési és stádiumában van s a polgármestert asszal biztatták, hogy a legjobb akaráttal fogják a kérdést megoldani s ha lehetséges, Aradon megépítik.

A közvilágítás ügyében, mint azt megírtuk, a belügyminiszter legutóbbi leiratával szünetet teremtett, mert az aktákat felkérte, s a közgyűlés határozatának végrehajtását felfüggesztette.

A polgármester ennek a feltűnő intézkedésnek az okát kereste. Azt mondták neki, hogy a miniszter csak pusztán érdeklődésből kérte fel az iratokat.

Ez is felelet. Hogy a polgármester megelégedett-e vele, arról nem nyilatkozott a hírlapírók előtt.

A bizonyítvány-panamák megakadályozása.

Apponyi rendelete.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 16.

Az a nagy botrány, mely a polgári iskolák vizsgálata körül heteken keresztül foglalkoztatta a közönséget, nem multjelhatás nélkül.

A vallás és közoktatásügyi miniszter — mint fővárosi tudósítónk jelenti — rendeletet bocsátott ki, melynek az a célja, hogy a felfüggesztések, mint a milyenek a vasúti állások vizsgálata körül történtek, meg ne ismétlődhessenek.

A rendelet szerint ezentúl csak kétszer lesznek évente magánvizsgálatok a polgári iskolában: decemberben és júniusban.

Magánvizsgálatot ezentúl csak a tanfelügyelő által adott engedély alapján lehet tenni. Kizárólagoknál alkalmazásban levő folyamodó nem nyújthatja be kérvényét *közzétartva* az iskola igazgatójánál. Az igazgató az ily folyamodó kérvényét csak akkor fogadhatja el, ha azt az illető folyamodó *felőlttes hatósága* hivatalosan juttatja hozzá (Ez nyilvánvalóan a vasúti utasokra céloz.) Akinek magyar nyelvi írásbeli dolgozata elégtelen, az szóbeli vizsgálatra nem bocsátható. A szóbeli vizsgálatról felvett jegyzőkönyv ezentúl egy eredeti és egy másodlati példányban terjesztendő az anyakönyvi másodlattal együtt a kir. tanfelügyelőhöz, aki az igazgató által hitelesített s az iskola pecsétjével ellátott másodlati jegyzőkönyvet megtartja.

A polgári iskolai magánvizsgálatok engedélyezése és lefolyása körül követendő eljárásban a tanfelügyelő mindenkor szigorúan kövesse a vizsgálati szabályzatban s az előfoglalt rendeletekben, valamint a jelen rendeletben foglalt utasításokat.

Amennyiben felmerült szabálytalanságok vagy visszaélések esetén a vizsgálati szabályzatban foglalt rendelkezés eléggé hatályos nem lenne, a tanfelügyelőt feljogosítja a rend let, hogy az illető iskolában a magánvizsgálatok tartását további intézkedésig felfüggesse fel s erről tegyen jelentést. Nagyobbmértű szabálytalanságok esetén az ily iskoláé a magánvizsgálatok tartásának jogát a szükségeshez képest megfogja vonni a miniszter.

A karácsonyi szünet előtt. *Budapestről* jelelik: Ma volt a képviselőháznak a karácsonyi szünet előtti *utolsó érdemi ülése*. Holnap délelőtt üzenegy órákor formális ülés lesz, amelynek napirendjén az elfogadott javaslatok harsán szori olvasása szerepel. *A főrendiháza* alkamaslat szombaton tárgyalja a jövő évi költségvetést és az időközben elfogadott többi törvényjavaslatot.

A Balkán-bonyodalom.

150 millió frank az annekszióért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 16.

Anglia már szárazra rakta a puska-porát. Az egész nagy Balkán-bonyodalom neki termelt gyümölcsöt. A török állam adósságok papirjai angol tőkészek kasszáiban vannak s az osztrák-magyar monarchia pénzén javul meg a kurzusuk. A monarchia százötven millió frankkal fizeti meg azt a lukszust, hogy a Habsburg család feje az annektált tartományok szuverénjének mondhatja magát — ha az európai konferencia ezt elég árának fogja tekinteni.

Oroszországgal sikerült az előzetes megállapodás s így Szerbia háttérbe megszűnt félelemben tartani a monarchiát.

Ma érkezett híreink ezek:

Megegyezés Oroszországgal.

Pétervárról táviratozzák: Az orosz kormány tegnap válaszolt az osztrák-magyar jegyzőkre. *Az orosz kormány e válaszában hozzájárul az osztrák-magyar jegyzék tartalmához, ami kétségkívül Ausztria-Magyarország nagy sikerét jelenti.*

Terjed a török bojkott.

Konstantinápolyból táviratozzák: *A bojkott még mindig terjed.* Most már az ország belsejében is szindikátusok alakulnak a bojkott előmozdítására. Legutóbb a drinápolyi vilajetben alakult egy ilyen szindikátus.

Bécsből táviratozzák: Az itteni török nagykövetségén egy hírlapírónak kijelentették, hogy az Ausztria-Magyarország és Törökország között folyó tárgyalástól azt lehet várni, hogy a két állam között mindenkit kielégítő megegyezés fog létrejönni.

Az annekszió ára.

Berlinből táviratozzák: Beavatott diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a porta ragaszkodni fog előbbi követeléséhez és azt kívánja, hogy *Ausztria-Magyarország vállalja magára a boszniai török államadósság egy részét*, még pedig Bosznia-Hercegovina lakosságának szám arányához kepest. Ha alapul az 1873. évi török államadósságot veszik, akkor a két új tartomány után köü belülről *150 millió frankot tenne ki ez az államadósság.* Kétségtelen, hogy az osztrák-magyar monarchia ezzel szemben más számításot fog tenni. Első orban levonja azokat a költségeket, amelyeket 1875-től 1878 ig Bosznia-Hercegovina ellátásáért és a boszniai okkupáció idején a zendülés leverésére költött. Mindkét részen kompromisszumot keresnek, amely Törökország pénzügyi igényeit kielégítse s Ausztria-Magyarország morális tekintélyét nem érinti.

A szultán a parlamentben.

Konstantinápolyból táviratozzák: Határozottan jelenik, hogy a szultán jelen lesz a parlament megnyitására, mert különben az új törökök lemondására kényszerítenék. A szultán az eddigi szokás ellenére nem a legövidebb úton, hanem a főúton és a régi hidon át fog Stambulba hajtani.

Angol vélemény a megoldásról.

Londonból jelelik: A Morningpost valószínűtlennek mondja a balkán-kérdések békés megoldását. Ausztria-Magyarországot üd-özölni lehet hangjának megváltoztatásáért. A földlog, hogy lépéseket tesz Szerbiának és Montenegrónak arról való felvilágosítására, hogy nincsenek függetlenségük ellen irányuló szándékal és békés viszonyban kíván velük élni. Ha Ausztria-Magyarország ezt koncessziókkal, sőt területi koncessziókkal adásával is bizonyítaná, úgy az eredmény bizony megérné az adriai-tengerpart mentén vagy Bosznia és Hercegovina déli határán fekvő sok négyzetméter földnyi sziklát. A konferencia, mely előreláthatólag Ausztria-Magyarország és Törökország közti megegyezés nyomán fog összejönni, azt a feladatot kell, hogy megoldja, hogy Törökország pénzügyi függetlenségét hozza helyre.

Sarlódás Szerbia és Montenegró között.

Cettinjből írják: Cettinjből olyan értesülések jönnek, amelyek azt igyekeznek bizonyítani, hogy a szerb-montenegrói barátság nem is olyan nagyon szivélyes, mint a milyennek a külföld azt elképzeli.

A cettinji udvart ugyanis nagyon elkedvetlenítette, hogy Milovanovic szerb miniszter ígért látogatását még mindég nem tartotta be. Azonkívül nem jó szemmel nézik a főnbíró huncogását, amivel Belgrádban kommentálják a Montenegrónak adott pénzbeli támogatást. Különösen lesújtó pedig Montenegróra nézve az, hogy Szerbiában egy Pasic kabinet van alakulóban. Az a Pasic akar a kabinet élére jutni, akinek a bomba-ügyét még nem felejtették el Cettinjsben. Itt ugyanis azt is hiszik és pedig ténybeli bizonyítékok alapján, hogy Pasic volt a Nikita fejedelem ellen tervezett összeesküvés értelmi szerzője.

Lipovacs orosz tábornok szivélyes fogadtatása Belgrádban, egyenesen főháborítottta a montenegrókat. Lipovacs ugyanis született montenegrói és a fejedelem személyes ellensége. Evvel előt, amikor Lipovacs országában le akart telepedni, a fejedelem olyan esküvel pressiót gyakorolt rá, hogy el kellett hagynia Montenegrót. Lipovacs ugyanis annak a pártnak volt a vezetője, amely a fejedelem személye ellen foglalt állást.

H. Pasic megint az ügyek élére kerülne Szerbiában, a két balkán állam között bizonyára olyan eldegenedés jön létre, amivel különben már Belgrádban is számítanak.

A szerb horvát koalíció lapja, a „Pokrat”, amely megjelenése óta a montenegrói udvarral szemben ellenséges állást foglal el és amely lapnak a Pasic-kal való összeköttetése nyilvánvaló, azt írja, hogy Nikita fejedelem azért látott a háború mellett, mert egy általános kavarodás esetén a szerb trónt akarja elfoglalni.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az Oltáregyesület negyedik estélye.

— Az Aradi Közlöny tudósításából. —

Arad, december 16.

Dicsős és előkelő közönség előtt tartotta az Oltáregyesület negyedik estélyét. A fokozódó érdeklődés, a mely estélyről estélyre mutatkozik, bizonyítja legjobban, hogy kulturmissziót teljesít az egyesület, midőn az élvezetést a hasznossal egybekötve igyekszik. Ugyes technikával és mély érzéssel adta elő *Czárán Tjlik* Rachmaninoff Cis moll Preludéjét és *Criopin* Nocturnéjét. Majd *Eova Sarika* fejtette, hogy a mai viszonyok között a nő házában boldog akar lenni, nem nékülöznie a vallást, mert csak az tanítja meg az igaz lemondásra, a mi nélküli

pedig a boldogság el sem képszelhe ő. Felővadását a közönség sajnos ovóclóval fogadta.

Valódi művészettel adták elő Dvorák Quartett-jét *Seathmáry* Ilonka, *Budics* Máttyás, *Wagner* József dr. és *Müttermüller* József.

Az estély utolsó pontja *Engelbert* dr. előadása volt, ki ügyes kézzel rámutatott azokra a bajokra, a melyek a kultur produktumok termelése és elterjesztése körül korunkban elhatárolódtak. De nemcsak a boldogságot fedezte fel, hanem egyttal megad a az orvossgot is, a melyeket az anyáknak kell a gyermek szívébe juttatni. A gyermeké a jövő, az fogja azt a kulturmissziót befejezni, a melyet az apák megkezdettek. Tehát elő is kell készíteni a jövő nagy munkájára, és pedig leginkább az édes anya hivatása. A magas szárnyalásu, tartalmas, de azért mégis közvetlen beszédet a közönség zúgó tapsviharral honorálta.

A van de — nincs fogoly.

Az igazságügyminiszter az aradi ügyészséghez.

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, december 16.

Az aradi rendőrség és törvényszék kacsagtató tévedését örökíti meg az a leirat, amely ma érkezett az aradi ügyészséghez az igazságügyminisztertől. A leirat arról szól, hogy a két hatóság tévedése következtében az államkincstár eieig tekintélyes összeggel károsodott és arról, hogy egy nem létező fogoly kiadatását kérte Bulgáriától a magyar igazságügyi miniszter.

A főltnő eset *Sztojánovics* Száva, Aradról megszökött pékmester műügyével függ össze. Emlékeztetes, hogy *Sztojánovics* néhány nappal ezelőtt megszökött Aradról. Nagy bevásárlásokat tett különféle aradi kereskedésekben és az árukon hamarosan tuladva, főltnes nélkül elutazott Aradról. Egy napon azt vették észre, hogy *Sztojánovics* műhelye zárva van.

A rendőrség csalás miatt indította meg az eljárás *Sztojánovics* ellen. Körözötték mindenfelé, de akkor eredmény nélkül. Néhány héttel ezelőtt egyszerre az aradi rendőrségen azt közölték a hírlapírókkal, hogy a főkapitánysághoz Szófiából olyan jelentés érkezett, amely szerint az Aradról megszökött pékmestert ott leartóztatták. A jelentés szerint *Sztojánovics* Szófia utcáin állás és fogakozás nélkül csavargott s így sikerült őt elfogni.

Az aradi rendőrség értesítése alapján az ügyészség főlirt az igazságügyi miniszterhez s arra kérte, indíttassa meg a bulgáriai kormánynál *Sztojánovics* kiadatási eljárását. Ez meg is történt és az aradi törvényszéken minden nap várták a megszökött pékmestert, akit megvasalva kellett volna ideszállítani. Helyette azonban más jött. Ma megérkezett az igazságügyi miniszter értesítése, hogy a kiadatási eljárás eredménytelen volt, mert *Sztojánovics* csot sonasem fogták el Szófiában. De még hozzá hasonló egyént se őriznek a szófiai, vagy más bulgáriai rendőrségen. Egyben az igazságügyi miniszter arra kéri leiratában az ügyészséget, értesítse őt arról: honnét kapta azt az értesítést, hogy *Sztojánovics* a szófiai rendőrség letartóztatta?

A trónörökös vadászaton.

Ferenc Ferdinánd nótái.

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, december 16.

Jelentettük, hogy *Ferenc Ferdinánd* királyi herceg arisztokrata társasággal a szegedi földdel határos Pusztaszerezen vadászik, ahol *Pallavicini* Sándor őrgrofnak a vendége.

A trónörökös a főurakkal az érkezés után a vadászkastélyba ment, ahol *Pallavicini* Sándor őrgrof felesége, *S* échenyi Mária grofnő fogadta a már ottlevő arisztokratákkal. Néhány perc múlva a trónörökös az ablaknál látták. Az oszladozó ködben Pusztaszere vidékét nézte.

A hét történelmi domb közül, miket a honfoglalók a hét vezér tiszteletére emelének a trónörökös a kastély ablakából csak kettőt láthatott: azt a kettőt, mely szóba jöhet történelmi fontosságánál fogva. Egyike az Árpád-halom, melyet a nép régtől fogva a maga gusztusa szerint Zuzsa-halomnak nevezett el. (Ki tudja, a Zuzsa mit csinált ott.) Ez a Zuzsa-halom a groft kaséy előtt fekszik és rajon mezél virág díszlik rajta. Tnaly Kálmán szerint ez a terület a vezérek táborozásának egyik főhelye lehetett.

A határt a teljesen szétfoszlani nem akaró ködös parázat nedvesítette. Madár nem szállt a taj fölé, mintha elkerülték volna a vadászok szállását, csak a beakart virág ágyakon bukácsolt néhány fazós szárnyu veréb. A trónörökös az újonnan restaurált és bővített pompás vadászkastély emeleti ablakából percekig nézte a tájat. Hová tűnt a tekintete? Mire gondolhatott a történelmi emlékekből megszenelt földön, ahol az első magyar parlamentet tartották?

Félházik a hétszáz hajtnak sippal jelezték a lovas erdéznek, hogy kezdődik a vadászat. A társaság Hantháza szelén leszállt a kocsikról. A trónörökös ekkor barátságosan beszélgetett a főuri társasággal és igen jó kedve volt, a mikor elindult kocsóvü puszkával a kezében; követte: két vadász mindkettőnél puka, egyik, aki folyton löött, másik, aki hirtelen átvette a trónörökösötől a kilőt fegyvert és a löött fegyvert a kezébe adta. A trónörökös követték *Zsák* főerdész, a ki a löött zsákuznyt jegyeztette és *Wolf* uradalmi főigazgató. Tavórol a lila párázat mintha őszefolyt volna az ég szürkéségével. De lassankint világosodott a levegő és a mint megkezdődött a hajtók lármája, vidámabb lett a tájék. Négyzögben hétszáz hajtó, a homokon serdült, csupa jókedvű magyar fiuk és legények oszremolták meg a vadászterületet és olyan erővel, hogy a fölhajtott és őrlt sebességgel iramó vadakra a királyi hercegnek olykor másodpercenként kellett lönie. A hajtók pajzán nevetésébe szomorú hangok vegyültek. A tömegesen hulló nyulaknak gyermekirásához hasonló fejdalmas kiáltása és a tell almat alvó erdő kopasz gallyai közül lepottyanó fácskák és foglyok síró berregése. Hangos, lármás, vidám lett az edő, míg a mező benépesült a hajtók seregétől. A trónörökös páratlanul biztos lövő. Rttán hibazza el a lövéat. Pedig ugyancsak gyorsan kellett lönie, arra, hogy célozzen, ideje sem volt. Aztán a ködös parázatban a megrettent nyulak mindmegannyi rohanó borjúknak tűntek fel. Reggeli kilentől délutáni négyig a folyton gyalogló trónörökös csak egyszer állt le az utána vitt háromlábú székre, hogy fél vajás zsömléjét elköltesse és egy korty bort igyék. De alig evett egy harapást, mintha a földből bujt volna elő egy fényképész arra kéte a fenséget, álljon a gépe elé. A trónörökös szeliden mesolygott, székretette a zsömléjét és a gép elé állott, de ekkor egy másik amatőr fényképész bukant föl. A trónörökös ennek nem ellenkezett ugyan, de tréfásan megjegyezte:

— Ké em, most már hogyanak ám usson náeni.

Teck herceg, aki kitűnően mulatott ezen az intermezzón, utána sietett a fényképésznek, a kilőt a fölvételekből száz darab képes levelezőlapot rendelt megiepetésül a trónörökösnek. Teck herceg arra kérte a fényképészt, szordálg szállítsa a levelezőlapokat hogy még Pusztaszereől küldhessék szét.

Reggeli kilentől délutáni négyig folyton nyomon követtem a trónörökösöt. Első hatásra komornak, nehézkesnek látszik, de aztan száz és száz apró mozzanat merül föl, melyek annyira lebilincselnek, hogy megyek, mint az alvajáró a vadász után, aki most a hanthávi földeken nyulakat, foglyokat és madarakat lö, de aki a mi királyunk lesz. Orákig gyaloglok utána. Insim roskadnak. Hátam is fáj, gögém kiszéradt, néha azt hiszem lerogyok. Mégis, mint az elvarázsolt, megyek utána. *Ferenc Ferdinánd* királyi herceg folyton delibbnek, folyton erősebbnek, kedvesebbnek, fenségesebbnek tűnik föl. Az erdel uton, a Mária képek előtt lehajtott fejjel megy, mélyen megemelve kalapját. A mit mond, amit eszelekezik, nem látszik hábozóznak. Gyors, bátar, nyugodt, erős és oly gyöngéd, mint egy nő. Pózolásnak, gögnek nyoma sincsen benne. Hevenyészett riportban nem tudom elmondani a sok apró megfigyelést, melyből megállapítani véltem, hogy a trónörökös főjellemvonása lehet az, amit a magyar emberséges gondolkodásnak, a finom-világ pedig méltányosságának nevez. A mint embereivel érintkezik, amint a hejtőkhoz szól, a mint a tolakodókkal elbanik, azt mutatja, hogy a trónörökös főkép emberséges és türelmes, akinek gyöngéd érzését a legesekélyebb érdeesség is megérinti.

Ime, magyaroknak jövendő királya, ki annyszor megszólunk, ki iránt annyi két-éget támasztunk, itt szórakozik a pusztaszere földön és magyarul szól a hajtókhoz, akiknek a pajkossága olykor meg is kacagatta. Szíve szerint neve ett, mikor egy hajtó azt mondta:

— No, nyuszi komám, princ-halál lesz itt mindjárt!

A trónörökös főltnőn puffantotta nyuszi komát, amely fájdalomában cigánykereket vetett és veres fej jel elterült.

Háta mögött a két vadász a fölbukkanó nyulakra így figyelmeztette:

— Haase rechts. (Nyul jobbra.)

— Haase links. (Nyul bara)

— Haase grade. (Nyul egyenesen)

Ha egy madár a hajtók feje fölé keringett, a trónörökös nem lött, mert nem akarta, hogy a löött madár a hajtók fejére zuhanjon. Mikor egy farka és iramlott a mezőn, a hajtók kiabáltak:

— Majd holnap rátok kerül a sor, cimborák.

A trónörökös hátraesólt:

— Lasaan. Lasaan.

Majd azt mondta az idősebb vadásznak:

— Milyen kedvesek ezek a fickók.

Déli kettőkor megkérdés, hány állatot lött idáig.

— Császári és királyi fenséged eddig 220 nyulát, 92 fácánt, tíz foglyot és egy baglyot lött.

— Hogy mulat császári és királyi fenséged? — kérdezte *Pallavicini* Alfonz őrgrof.

— Már régen nem szórakoztam így vadászaton. Ilyen kedvemre való vadászterületet nem találtam sehol. Nem hittem volna, hogy ilyen kellemes szórakozásban lesz részem.

Alfonz őrgrof lóra kapott és a balszárnyra vágatott, ahol edesatyjának elmondta, mit mondott a fenség. Amikor a majoreszko meg akarta kerülni a területet, a hálóban megbotlott a lé és már-már azt hitük, katasztrófa lesz, de Alfonz gróf oly bravuros lovas, hogy lovát fölrántotta a térdeplő helyzetéből, anélkül, hogy ő a nyeregben megingott volna. Izgatottan néztük a fiatal őrgrofnak ezt a bravurját, mert emlékeztetes, hogy a majoreszko testvérbátyja, a ki angol katonai attasé volt, egy angolai vadászaton lovaglás közben tragikus módon halt meg.

Délután négykor a sípek jelt adtak, hogy mára befejezték a vadászatot, melyet holnap az új ma-jornál, majd pedig a pusztaszeri kastélytól Sándor-falváig folytatnak. Estéknént Urban Lajos sze-edí elgánybandája muzsikál a fenséges urnak, aki me-rengve hallgatja az alföldi tájak nótáit.

A királyi herceg arra kérte a cigányprimást, játssza el a *Gyenge Sándor nótáját*, meg azt, hogy *Felkötöm a sarkantyumot* . . . Különösen a régi nótákat kedveli a trónörökös. A primás ma este engedelmet fog kérni tőle, hogy bemutathassa Dankó Pista nótáit.

Nagy bányakatasztrófa Resicán.

Tizenhárom bányász halála.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 16.

A Resica közelében levő dománi szén-bányában nagy szerencsétlenség történt. A bánya mélyéből mérges gázok törtek ki, amelyek tizenhárom munkásnak okozták halálát.

A nagy bányakatasztrófáról itt következnek távirataink:

Resicáról táviratozzák: Ma hajnalban az osztrák-magyar államvasuttyaság tulajdonát képező dománi szénbánya nyolcadik mélyszintjén gázkitörés folytán tizenhárom bányász halálát lelta. A bánya többi részeiben az üzem zavartalanul folyik.

Későbbi távirat jelenti: A bányaszerencsétlenség híre nyomban megindították a vizsgálatot a hatóság közbenjöttével. Jelen van a bányahatóság képviselője is. A szerencsétlenül járt munkások közül hat családos, hét pedig nőtlen. A resicai bányatársaság kijelentette, hogy a szerencsétlenül járt családos bányászok hátramaradottairól gondoskodik. A dománi bányában közel háromszáz munkás dolgozott. A vizsgálat megállapította, hogy a többi munkás akként menekülhetett meg, mert a nyolcadik mélyszintet a bányának veszélyességére való tekintettel külön légvezetékekkel látták el ugyanarra, hogy a mérges gázok a bányának ezt a részét nem érintették. A vizsgálatnál jelen van *Wahlner* miniszteri tanácsos is, a bányaművek pénzügyminiszteriumi osztályának vezetője.

D'Ellevaux Béla főszolgabíró a szerencsétlenségről így nyilatkozott:

— Nyomban a katasztrófa után megállapítottuk, hogy a Davy-lámpák, amelyeket a bányászok levittek magukkal, helyesen voltak elzárva. Az előmunkás valamennyit megvizsgálta és rendben találta. Igazán nem lehet tudni, honnét pattant ki a gyilkos szikra, honnét lobbant ki a félelmetes láng.

A halottak közül hármat Dománra, ötöt Resicára szállítottak. Őt munkás hiányzik és semmi remény sincs arra, hogy életben maradtak, de holttestüket még nem sikerült megtalálni. Az áldozatok közül a következők személyazonosságát sikerült megállapítani:

Thun Melcher
Greccán Béla
Polónyi Mihály
Piekni István.

A többieket eddig nem ismerték fel, mert testük iszonyatosan összeroncsolódott.

A leveles láda titka.

Sajtópör a „Pesti Futár” ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 16.

Politikai háttérénél fogva rendkívül érdekes sajtópör főtárgyalása volt ma a budapesti törvényszék előtt. Vádlottként a „Pesti Futár” két szerkesztője, *Nádas Sándor* és *Jób Dániel* szerepeltek, akiket *Lányi Bertalan*nak, a Fejérváry-kormány volt igazságügyminiszterének titkára, *Siebert Gyula* panaszolt be a „Pesti Futár”-ban megjelent két cikk miatt. Politikai körökben is szakadatlanul nagy érdeklődés nyilvánult meg a mai főtárgyalás iránt, amelyen a többek között *Szterényi József* államtitkárt is tanuként hallgatták ki.

A pör előzményei a következők:

A Pesti Futár vádjai.

A *Pesti Futár* című hetilap ez év június 25-iki számában „*Szterényi jutalmaz*” cím alatt azt írta, hogy *Lányi*, volt darabont miniszter iadójában *Szterényit* kompromittáló akták vannak.

A cikk asután elmondta, hogy a *Korbács* című lapnak *Szterényit* 8000 korona pauszát utalványozott az állam pénzéből, amelynek ellenében az illető lap megkímélte *Szterényit* a személyes és súlyos támadástól. Ugy történt a dolog, hogy a darabont virágszás legszebb idejében *Szterényi József* és *Szivák Imre* memorandumot írtak az annyira megveteit és sárral dobált darabontok javára. E-ben a törvénytelennél megköthető külföldi kereskedelmi szerződések törvényességét és jogosságát magyarázták és indokolták meg.

Szóval, egy év előtt a darabontminiszter priváttitkára, *Siebert Gyula* megtudta *Lányi* iadójából, hogy ott mi csoda kényes okmányok vannak. Elmondta észleletét *Biró Aladár* hírlapírónak, azinek több se kellett. Es elment a titkokkal a *Korbács* tulajdonosához, *Garai Manó*hoz, akit titkánt kihallgatásra jelentkezett *Boda Dezső* főkapitánytól és *Szterényinél*.

Hogy *Szterényivel* mit végzett, azt bizonyítja az a levél, (a *Pesti Futár* kisében közölte ez) melyben augusztus 23-án értesítik, hogy augusztus 23-án beadóit kérvényesre vonatkozólag háromezer koronás pauszát felvehet a *Máv. pénztáránál*.

Garai fantáziája per se nem ismert határt. Azt kezte hirtelen, hogy *Boda Dezső* amennyire nem szerette őt; eddig, annyira szerette most, hogy két detektívet adott melléje, hogy ha lehet szerezzék meg a *Lányi-féle* iadót, mely annyira kompromittáló *Kossuth*okra.

Es volt az egyik cikk. A következő héten a *Pesti Futár* további lelapításokat közöl. Ebben elmondta, hogy a *Korbács* 1907-ben — csak négy hónapra kapta a 8000 koronás pauszát, ellenben 1908-ra már hat ezer koronát utaltak ki neki. Ezt az összegét azonban már nem kapta meg *Garai* mert az államtitkár értesülést kapott, hogy *Garai Manó* ellen több rendbeli szarolás ügy folyik a rendőrségen.

Siebert Gyula erre sajtópört indított a közlemények szerzői, *Nádas Sándor* és *Jób Dániel* szerkesztők ellen. A sajtópört vizsgálat negy aplombbal indult meg. *Szilavék* vizsgálóbíró kihallgatta a többek között *Lányi* volt minisztert, *Boda Dezső* főkapitányt, *Szterényi* József államtitkárt, *Szivák Imre* és még többeket. A vádpanács a két hírlapírót vád alá helyezte s a törvényszék az ügyben mára tüntet ki a főtárgyalást, amely *Füzeséry* bíró tanácsa előtt folyt le.

A főtárgyalás.

A bíróság először *Nádas Sándort* hallgatta ki. *Nádas* kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert valókat írt.

Tarján Mihály dr. védő kéri a valódiság bizonyításának elrendelését, aminek a bíróság helyt adott.

Következtek a tanukihallgatások. Az első tanu *Szterényi József* kereskedelemügyi államtitkár. Kijelenti, hogy *Garai Manó*, a *Korbács* szerkesztője nála járt audiencián s pauszát kért. Miután a miniszter ezt megfelelőnek tartotta, a magyar államvasutak pénztárából háromezer korona pauszát engedélyezett *Garainak*. A *Korbács* szerkesztőségének ez az ügye egyáltalán nincs összefüggésbe a *Siebert* cikkével.

Tarján védő kérdésére azután *Szterényi* elmondja, hogy *Siebert* egy ízben *Pallay Sándorral*, *Kossuth Ferenc* titkárával nála járt és felmutatott neki egy cikket, amelyben az állt, hogy ő a politikai béke megkötését megelőzőleg egy memorandumot írt és abban kifejezte azt a meggyőződését, hogy a magyar vezényszót nem lehet elérnünk. *Siebert* felolvasta a cikket, mire ő ezt válaszolta:

— Tessék közölni.

Később újra megjelent nála *Siebert* *Pallay* kíséretében és azt kérte tőle, hogy protegálja be a sajtóirodába.

Pallay Sándor hasonlóképen vall.

Mit mond Garai Manó?

A következő tanu *Garai Manó*, a *Korbács* című zuglap szerkesztője, akit csak a napokban ítéltek el szarolásért öt hónapra. Kijelenti, nem kíván vallani, mert az utóbbi napok izgalmai nagyon megviselték. Az elnök biztatására mégis előadja, hogy *Biró Aladár* szenzációs politikai aktákat kínált neki. Meg is alkudott *Biróval* három vagy négyezer koronában, a pontos összegre már nem emlékszik.

Egyszer megjelent nála *Kalmár* detektív és figyelmeztette, ne bocsátkozzék ilyen dolgokba, mire ő felke este *Boda Dezső* főkapitányt és közölte vele, hogy miféle aktákat ajánlottak fel neki. *Boda* rögtön levelet írt *Lányinak* és tudtára adta, hogy meg akarják lopni. *Siebert* Gyulát ő nem ismeri, ő csak *Biróval* tárgyalt.

Boda Dezső főkapitány, akit szintén mint tanut hallgattak ki, azt vallotta, hogy *Garai* tényleg nála járt és elmondta neki az ügyet, amire ő *Lányi* volt miniszternek figyelmeztető levelet írt.

Bekefi Sándor, aki azidőben a *Korbács* munkatársa volt, szintén csak *Birótól* tudja, hogy *Siebert* államtitkokat akart lopni. Hallotta, hogy *Siebert* *Ugron Gábornál*, *Lengyel Zoltánnál* és *Szivák Imrénél* is házalt.

Szeregai Leó vallomása megegyező a *Garaiéval*.

A védő a bizonyítás kiegészítését kérte, mert szükségesnek tartja *Lányi Bertalan*, *Ugron Gábor*, *Lengyel Zoltán* és *Szivák Imre* kihallgatását.

A bíróság a kért tanuk kihallgatását elrendelte, s a tárgyalás folytatását e hó tizennyolcadikára halasztotta.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

Aktuális emberek.

(Hermann és Adolf.) Amióta Törökország népe fölszabadult és a táviratok özönével hozzák a hírt a megújított oszmán birodalomból, a legnagyobb keleti tudós, Vámbéry Ármin újra és különösen aktuális. Mikor a delegáció egyik ülésén az egyik képviselő azt a kérdést intézte Aerenthal külügyminiszterhez: hogy van az, hogy az alkotmány kivívása előtt új török mozgalomról nem tudtak semmit, Aerenthal nem tudott válaszolni erre a kérdésre. Hirtelen jött a forradalmi kitörés, egy éjszaka fölfordult a világ a padisah országában. Nem kevésbé lepte meg a politikusokat, mikor Vámbéry egy újságíró előtt kijelentette, hogy ő már 1860-ban ismerte az új török mozgalmat, azóta folytonosan érintkezést tartott főnn velük és könyvet is írt róluk. Vámbéry pénteken a publikum elé lép és előadást tart az Nju-törökök akciójáról és Törökország jövőjéről.

Ebből az alkalomból misztikus egyénisége körül egész sereg anekdota támadt föl, amelyek talnyomó része még dervis-korából való. Már jól csengő neve volt a hajdani Vambergernek az európai kultúrában mikor keleti útjáról Budapestre érkezett. A fantasztikus, sántikáló emberke betért egy kávéházba, ahol volt iskolatársa, Ágai Adolf, a kitűnő „Porzó” billiárdozott. Régen nem látták egymást, de Ágai nyomában ráismert iskolatársára.

— Te vagy az Vámbéry — kiáltott örömmel s ahogy volt, dákóstul a nyakába akart borulni.

— Pardon, pardon, — mondta a tudós — je vous ne connais pas (nem ismerem önt.)

Ágai, akit soha nem hágy el a humora, most bizalmasabban szólította meg:

— De nagyra vagy, Hermann!

Vámbéry hirtelen abbahagyta a franciáskodást és — mint egykor az iskolában — boldogan rázta meg Ágai kezét:

— Szervusz Adolf!

(Vámbéry üdvözlé a sah-t.) Mikor Muzaffer Eddin, a perzsák sahja, Budapesten tartózkodott, lámpással kerestek olyan embert, aki őt perzsa nyelven üdvözölni tudja. Csak két ilyen tudósról lehetett szó: Kunos Ignácra és Vámbéry Árminra. Kunos húzódozott s így Vámbéryra hárult a nehéz feladat. A sah-t a tudományos Akadémia előcsarnokában fogadták. Előre bicegett a szónok és valami érthetetlen, de folyékony nyelven dicsérte Perzsia arát. Mikor befejezte, a sah odafordult titkárához és kérte, hogy tolmácsolja az egybegyűtőknek a következő választ:

— Nagyon meghat az Akadémia üdvözése. Valóban szép nyelv a magyar, sajnálom, hogy szónokukat nem tudom megérteni.

Vámbéry nimbusát ez a kis incidens nem tépáhatta meg, bár sokáig ugratták vele.

(A hárem külsőben.) Vámbéryt egyszer meg invitálta a szultán, de olyan időben, amikor ő Konstantinápolyban népszerűtlen volt. Az öreg, mint aféle exponált keleti politikus, bombától félt és levelet írt Kunos Ignácra, aki akkor Konstantinápolyban lakott, hogy jöjjön elébe Drinápolyig. Kunos elegettett a kérésnek, együtt érkeztek meg a török fővárosba és Vámbéry nagyon hálás volt ezért a nem közönséges szolgálatért.

A perzonon a szultán hadseregéde várta a császári vendéget és a kitüntető fogadtatás dícsőségében részt vett az akkor még igénytelen, szűke viasznyok közt élő Kunos is. Együtt mentek be az udvari fogaton és Vámbéry még akkor sem bosszította el, amikor a Fényes Kapu kőtarát előttük. A Yildiz kioskban együtt volt az egész udvar, fényes lakomával várták a kitűnő vendéget. A hölgyek, a három gyönyörűséges edalliskjai külön teremben gyűltek.

Vámbéry jobbra-balra sandított, egyet rántott a Kunos kabátján és mielőtt a fényes ábrázatu padisah jegkegyesebb engedelmével belépett volna a hölgy-szalónba, odaszólt fiatal kísérőjének:

— No most Kunoskám, elmehet. Itt már nem félek. Elvégzem magam is.

Vámbéry akkor még ifjú volt . . .

Andrássy a királynál.

A fuziót készíti elő.

Bozóky a néppárt ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 16

Az utóbbi napok politikai kavargását Polónyi vezette be. A koalíciós pártok jövőndő fuzióját akarta diszkreditálni első felszólalásával s az események ugylátszik oly gyorsan érlelődtek, hogy Andrássy gróf már ma Bécsben a felség előtt állott s a fuzióról tartott előadást. Hogy a király milyen bázist jelölt ki a pártok egybeolvasására, még most nem tudjuk, mert eddig nem ismeri senki azt a programot sem, amelyet a pártok az egységes kormánypárt megteremtése idejére kidolgoztak. Alább közlünk egy érdekes bécsi jelentést, mely a fuziót nem is a pártokhanem a király gondolatának tünteti fel s e szerint a magyar parlamentnek ezt a nevezetes eseményét nem maga a parlament, sem a magyar kormány, nem másért, mint a király óhajáért fogják megvalósítani.

Az új tömörülésben a pártok elhelyezkedése a néppárt magatartásától is függ s Bozóky mai interpellációja már rámutat arra a szerepre, amit ez a folyton intrikáló párt játszik.

A politikának erről a figyelemre méltó eseményéről a következő híreket kaptuk:

Andrássy gróf Bécsben.

Budapestről jelentik: A politikai pártokat Andrássy Gyula gróf bécsi utazása igatja. Bár az utazás politikai jelentőségét azal iparkodnak ellenőrizni, hogy Andrássy gróft családlí ügyek szolgáltatták Bécsbe: az általános vélekedés mégis az, hogy Andrássy jelentkezése a felségnél nevezetes fordulatot jelent a politikában s nevezetes fordulatot kíván a pártok mai helyzetét illetőleg.

Tulajdonképpen Wackerle miniszterelnök készült Bécsbe. De őt köti az appropiació vita. Wackerle miniszterelnök vasárnap meg Bécsbe, hír szerint teljesen kész a preponciókkal a fuzió dolgában. Andrássy gróf miniszter különben tegnap este megérkezett Bécsbe, ahol találkozásra volt Zichy Aladár miniszterrel.

A fuzió feltételei.

Bécsből jelentik: A király ma egy óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta Andrássy belügyminisztert, aki a helyzetről tett jelentést. Az audiencia után Andrássy hosszasan tanácskozott Zichy Aladár gróffal.

A belügyminiszter bécsi útja a fuzió ügyével függ össze. A koalíció három pártja ugyanis közösen lesz kormánytálatitandó, hogy a választói reform megalkotása után keresztülvigye az új választásokat. Ennek a tervnek létrejövetele természetesen két előfeltételtől függ és pedig, hogy a koalíció megállapodásra jusson egyrészt a bank ügyére nézve, másrészt a katonai kérdésekben.

Jól értesült körök úgy tudják, hogy egyfelől a magyar kormány és a korona között, másfelől a magyar kormány és a közös miniszterek között meglehetősen előrehaladt a megegyezés. Alapos a remény, hogy sikerülni fog megszerezni ama előfeltételeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az új véderő javaslatok, amelyek magukban foglalják az évi ujonclétszám fel-emelését, a két ország parlamentje elé legyenek terjeszthetők.

A király és a fuzió.

Bécsből, jól informált helyről írják: Egységes pártnak megteremtése, a koalíciónak, illetve a koalíció jelentékeny részének egységes pártba tömörítése, nem a magyar kormány gondolata volt. Királyi utasítás volt s kezdődött azal, hogy a felség ismételten is kifejező óhaját, vérselmét: keresse az érintkezést a régi szabadelvű párttal a kormány és a koalíció. Egy egységes s a 67-es alappal kipróbált embereivel erősített kormánytöbbséggel szemben a királyi hajlandóság is megnövekedik s fölragyeghat újra a régi erős bizodalom, amelyre Magyarországnak szüksége van ép úgy, mint szüksége van a koronának arra, hogy országának nyugalalmát, egyetértesben megnyitakozó erejét a jövőndőnek áthárítsa.

A király volt a fuzió előkészítője. Tiszának, Lukács Lászlónak, majd Khuen Héderváry Károly grófnak ismételt megaudienciás a ász volt az első lépés arra, hogy a régi szabadelvű pártot az új kormány támogatására meghódítsa s hírlük, hogy Tizza grófnak nem kisnylendő beavatkozása hajlította az uralkodót a purális elfogadására. A szabadelvű párttal való fuziótól nem idegenkedett Kossuth Ferencsem, aki nem egy alkalommal hangzottatta, hogy a régi szabadelvű pártiakat nem tartja hasaárulónak s aki bölcs mérséklettel belátta, hogy a szabadelvű párt nem tehetett többet s nem cselekedhetett jobbat, mint amit tett, mint a miként cselekedett.

Kockán egyedül a néppárt sorsa függött. Es a néppárti tájékozottság sietett a fuziónak iyetén megoldása elé akadályokat gördíteni. Rakovszky patogása, a Kocsurek ügy s a néppártnak minden más kelemetlenkedése arra való, hogy meggátolja a fuziót a régi szabadelvű párttal.

Színváltás.

Bozóky Árpád balpárti képviselő ma a következő interpellációt jegyezte be a Ház interpellációs könyvébe:

Interpelláció azon politikai összejáratlenség miatt, hogy Zichy Aladár gróf miniszter ur tagja a néppártnak is és a jelenlegi kormánynak is.

1. Hajlandó-e a miniszter ur a Házat tájékoztatni, hogy 24 néppárti képviselőnek a Kocsurek ügyben közzé tett felhívását helyesle, s magáóvá teszi-e, viseli-e azért a konzekvenciákat, ugyis mint a néppárt elnöke s ugyis mint a kormány tagja?

2. Tekintettel arra, hogy a néppártnak úgy a múltban több ízben, de különösen legutóbb a Kocsurek ügyben tanusított magatartása veszélyezteti azt a harmóniát, amelyre úgy a kormánynak, mint a koalícióban szervezkedett pártoknak a nyugodt kormányzás érdekében szükségük van és így a néppárt eljárása a kormány céljaival ellentétes, hajlandó-e a miniszter ur ebből a konzekvenciát aként levonni, hogy vagy kilép a néppártból, vagy lemond a jelenleg viselt miniszteri tisztéről?

A balpárt tagjai nagyon osodálkostat az interpelláción.

— Fogalmunk sincs róla — mondották — hogy mit akarhat Boróky.

Egy hírlapíró kérdést intézett Borókyhoz, mi a célja tulajdonképpen interpellációjának, mire Boróky így válaszolt:

— A néppárt minduntalan támadja a kormányt, azt a kormányt, amelynek Zichy Aladár is tagja. Tehát vagy-vagy! Zichy Aladár tagja a néppártnak is, — hogyan támadhatja tehát ezt a párt a kormányt? *Ezt a helyeslet tisztázni kell!* Most kiugratom a bokorból a nyulat.

Aktuálisá vált a létszámemelés.

A különféle kombinációkkal szemben, amelyek *Andrássy* belügyminiszter bécsi utazásával kapcsolatban felmerültek az audiencia tárgya felől, *késő éjjel autentikus helyről* a következő értesülést kaptuk:

A holnapi délelőtti audienciának igazi oka a létszámemelés. Nyílt titok ugyanis, hogy a hadügyminisztériumban már hetek óta lázas munka folyik az ujonclétszám felemelése miatt. A jelenlegi külpolitikai helyzet, a balkán-háborúnak még mindig fenyegető veszedelemé újból előtérbe tolt a hadvezetőség részéről már évek óta sürgetett létszámemelés kérdését és valószínű, hogy a hadügyminisztérium már a közel jövőben előáll erre vonatkozó követeleseiivel.

Természetes azonban, hogy maga a hadügyi vezetőség sem gondol arra, hogy a létszámemelést Magyarországon a katonai kérdések megoldása nélkül lehet majd keresztülvinni. Épen ezért *Andrássy* holnapi kihallgatása alkalmával már szóba fognak kerülni azok a katonai engedelmények, amelyeket az uralkodó az ujonclétszám felemelésének ellenértéke gyanánt hajlandó adni.

A hadügyi vezetőség feltétlenül ragaszkodik a létszám felemeléséhez s azt hiszi, hogy a márciusi ujoncállításnál már a felemelt létszámot veheti igénybe. A közeljövő aktuális kérdése tehát a létszámemelés lesz, amely pedig felette alkalmas arra, hogy a mai politikai helyzetben új viharokat támasszon.

A főiskolák ifjusága az aradi veszthelyért.

Barabás Béla akciója.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 16.

Az ifjuság lelkes és dicséretreméltó buzgalommal szegődött ma Barabás Béla mellé, hogy a szent kamvak pihenő helyéül szolgáló és vérrel áztatott aradi veszthelyet nemzeti vagyonná tegyék. Az országos diákszövetség meghívására a budapesti egyetemi ifjusági testületek elnökei tartottak ma ülést, amelyen Barabás is részt vett s ahol beszámolt a veszthely megvásárlása érdekében tett lépéseiről. Az ifjuság örömmel csatlakozott melléje s megindítja az országos mozgalmat, melynek részleteit is megállapították.

A hazafias ifjak értekezletének eredményéről *Budapesti* tudósítónk ezeket jelentí:

Ma volt az egyetemi ifjuság elnöki értekezlete az aradi veszthely megváltása ügyében. A kassai diákkongresszus tudvalevőleg elhatározta, hogy az aradi veszthely megváltására széleskörű ifjusági mozgalmat indít. A hazafias gondo-

lat megvalósításával az Országos Diákszövetséget bízták meg, amely ez ügyben ma az egyetemi ifjusági elnököket értekezletre hívta egybe.

A gyűlésen megjelent *Barabás Béla* is és előadta, milyen stádiumban van jelenleg a megváltás ügye. Bemutatta azután a veszthely mostani tulajdonosnőjével kötött szerződést, amely szerint az 1909. június harmincadikáig kötelezte magát, hogy a veszthely földjét holdanként ezeröttszáz koronáért eladja. *Barabás* egyúttal üdvözölte az ifjuságot, hogy a hazafias mozgalmat megindította.

A gyűlés további folyamán megbeszéltek a részleteket, hogy miként gyűjtik össze a megváltáshoz szükséges összeget. Kimondták, hogy bizottságot küldenek ki, amely állandóan napirenden tartja a kérdést s elhatározták, hogy minden ünnepi összejövetel alkalmával gyűjtést rendeznek a megváltás céljaira. Az akció védnökeiül a kultuszminisztérium vezető hivatalnokait és a politikai pártok vezérembereit kérik fel.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Borgia Lucretia*, dráma. Jászay Mari felléptével. (B bérlet.)

Péntek: *Elektra*, tragédia. Jászay Mari felléptével. (C bérlet.)

Szombat: *Tatárjárás*, operett. (A bérlet.)

* Jászay Mari vendéglátéka. Mindig ünnepe az aradi színháznak, mikor a nagy tragika vendégszerepel. Ilyenkor a közönség lázas érdeklődéssel siet a színházba, a színészek pedig minden igyekezetükkel azon vannak, hogy méltó kerettel szolgáljanak a nagy művésznőnek. Ma este szufolásig telt nézőtér előtt kezdte meg három estére terjedő vendéglátékát, *Sundermann Othon* című színművében. Magát adta utolérhetetlen művészettel, a színjátéknak asszal a tökéletességével, melyben Jászayt Európa legnagyobb művésznői közül aligha közelíti meg egy-kettő. Jászay művészeténél elnémul a kritika és csak a csodálkozás hangján lehet regisztrálni ezt a nagy hatást, melyet klasszikus művészetével a közönségre gyakorol. A keret is méltó volt a nagy művésznőhöz. *Hunyady József* *Schwarze* szerepében egyikét mutatta be a legművészebb alakításoknak. Nyílt színen is megtapasztalták a nagyszerű játékot. Kisebb szerepekben jól produkáltak *Harmath József*, *Földmúszoné*, *Várnay* és *Delly*. A gondos rendezés is hozzájárult a nagy és általános sikerhez. *H. G.*

* Jászay Mari vendégszereplése. Az aradi színház nagynevű vendége, *Jászay Mari*, a budapesti Nemzeti színház művésznője holnap lép fel másodszor. Az igazgatóság *Hugó Viktor* nagyhatású drámáját, a *Borgia Lucretia*-t tűzte ki ez alkalommal előadásra. A címszerepet *Jászay Mari* játssza. A többi szerep *Koentler*, *Mártonfi*, *Várnay*, *Delli*, *Ditról* és *Faludy* kezében van. Pénteken lép fel utoljára *Jászay Mari*. Bucsfelléptéül legjobb szerepét, *Elektra*-t választotta. A színtársulat drámai személyné nagy ambícióval készülődik erre a klasszikus tragédiára, amelynek reprize a hó 21-ikén lesz a Nemzeti Színházban.

* A képzőművészeti társulat kiállításának megnyitása. Az aradi képző és iparművészeti társulat nagyszabású karácsonyi tálalata már majdnem teljesen készen várja a megnyitást. A kereskedelmi akadémiánagyterme már tele van a Budapestről érkezett képekkel, melyeknek islése elhelyezésére nagy gondot fordít a

kiállítás rendezősege. A vernisszage szombaton délután lesz a sajtó részére, vasárnap délelőtt pedig ünnepélyességök között a nagyközönség számára. Szombaton este vernisszage-lakoma lesz a fővárosi művészek tiszteletére, melyen a vezetőség a társulat tagjait és a műbarátokat szívesen látja. A vasárnap délelőtt 9 órakor tartandó meggyűlésen a társulat elnöke kéri fel *Parjassy Lajos* polgármestert az ünnepi beszéd megváltására. Belépő-díj a megnyitás napján 1 korona, azután 50 fillér. A társulat tagjai mindenkor díjmentesen tekinthetik meg a tálalatot.

* A Nemzetközi Társulat egész napon át díjtalanul megtekinthető *Weiss Leó* könyv, némemű- és papírkészekedő ében (Ménorita-palota).

* A rabszolganő szerelme. Egy darab antik világot varázsol előnk a kinematográf. Aphrodite kultuszának minden bűbája ott él a csodaszép képen, mely elbűvölően varázsolja az antik görög kor szépségét és szerelmeit. A császárnő kegyence beleszeret egy rabszolgánőbe, aki megvesztegető táncával és csodás szépségével ejti rabul a fásult szívű kegyencet. A császárnő mérget itat a rabnővel, aki után a kegyence is megmérgezi magát. Képrázatos díszletek, bájos szépségű nők, buja táncok, elbűvölő hatást gyakorolnak a nézőre. Ennél szebb felvételt még nem produkált a kinematográfia és az *Urania* közönségének feljuttatott látvány emlékét ébreszti ez a csodaszép kép.

Karácsony előtt.

Egy családapa örömei.

— Szervusz! Sietsz? Ma olyan kövér vagy.
— Igen, ma kövér vagyok. Tegnap meg sovány voltam. Tudod jön a karácsony, most lopom haza az ajándékokat. Rettenetes munka, hogy ne lásson senki semmit. Ez a legnehezebb rész: meglepetésnek tartogatni a nagy estig mindazt, amit összevásárol az ember. Mennyi kín, mennyi gond, mennyi hazugság!

— Nem egészen értem.

— Először is mennyi hazugságba kerül, amíg sikerül a gyerekek szemé elől elrejteni a fát, amíg azt felkészítjük, elkészítjük a gyújtás pillanatáig. Pár évvel ezelőtt bezártunk egy szobát: azt hazudtuk a gyerekeknek, hogy meghalt a nagymama, ott van kiterítve. Evvel távol tudtuk tartani őket. Győnyörű fát emeltünk nekik. A következő évben újat kellett kigondolni. Felmentünk a padlásra karácsonyifát díszíteni: kigyulladt miatta a háztető. Tavaly lementünk a pincébe a fával: lefagyott a mamának mindkét keze és lába. Hát meg az ajándékok! Az aztán a művészet, elrejteni, titokban tartani mindaddig, amíg eljön az idő és elő kell adni, hogy az örömet, meglepetést szerezzon.

— Az nehéz dolog lehet.

— De én nem hagyom magam. Tegnap vettem meg a család ajándékait: csupa bluz, szoknya, kötény, kendő. Tudod, hogy sikerült haza csempézni mindezt?

— Magamra huztam mindent. Mint szakácsné mentem végig a városban. A feleségem ajándékával is nagy gondom volt. Egy pompás kalapot vettem neki; három vagy négy méter, nem tudom pontosan. Egy méter itt már nem számít. Hát ezt szinte lehetetlen volt hazaszállítani. De jött egy mentő-gondolatom. Vettem a temetőzési vállalatnál egy koszornak való dobozt: ebben hazavittem. — Azt mondtam, a bécsi sírjára van benne egy koszorú. Ott van a folyosón: senki sem nyúl hozzá.

— Mit vettél még?

— A hajás babákat a cilindereim alatt vittem haza. A grammofont ma szállítom, azért vagyok ma kövér. Tegnap a kertészszerszámokat és a lepke-

fogót vittem haza, azért voltam tegnap hoaszú és sovány. Még haza fog kelleni vinnem egy hintalovat. Hogy hogyan, még nem tudom? Két éjjel nem alszom már miatta; de a trójal lovat is sikerült bevinni, majd csak hazaviszem ezt is.

— Te jó apa vagy. Meg is lesz a gyümölcse fáradozásodnak. Lesz majd boldogság, meglepetés.

— Dehogy. A legjobb a dologban az, hogy mégis kikutatnak mindent odahaza. Amíg hivatalban vagyok, a gyermekek játszanak a játékokkal; tegnap megnéztem lopva a koszorukatályában a kalapot, hát egész más fermát találtam benne. A feleségem már be is cserélte.

— De hiszen akkor hiába minden ötlet, fáradozás.

— Oh, dehogy. Igy dupla az öröm. Mikor titokban élvezik az ajándék kedves örömeit és amikor hivatalosan kell a boldog meglepetést mutatni. Gyönyörű lesz az előeste. A feleségem sirni fog a boldogságtól s azt mondja majd, inkább ruhát vettem volna neki, a szakácsné kezét csókol a ruháért és azt mondja, inkább kalapot vettem volna, a kis gyermekek játék helyett már könyvet szerettek volna inkább, a nagyok könyvek helyett inkább játékot akartak volna még. Mindenki meg lesz hatva és bosszúból kapok tőlük egy kravátlit, kettőt, hármat, kilencet, huszat, pedig én egy kravátlit elhordok két évig és kapok tőlük egypár himzett papucsot, két párat, hármat, hatot, pedig nekem az a papucs is sok, amit nőm öngyűsége, a mama, a mamuci hord. És mindehez áhitatos lélekkel kell énekelnem: Menyből az angyal eljött hozzátok.

HIREK.

Arad társadalmá

a boszniai katonákért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 16

Az a monarchia-szerte megindult akció, mely az övéiktől messze Boszniába került katonák és azok családjainak karácsonyi megajándékozását tűzte ki célul, most Aradon is pártoló szívekre talált. A rideg hegyek, ismeretlen, sokszor elienséges emberek közé került katonák sorsa mindenütt részvétet keltett s a hadvezetőség és a társadalom karöltve buzgódik annak a humánus tervnek megvalósításán, hogy az annektált tartományokba küldött katonák értékes karácsonyi ajándékhöz jussanak.

Előíteltük már, hogy mivel a VII. temesvári hadtest kötelekőbe tartozó zászlóalj is a fekete hegyek országában töltik a szent ünnepeket, Frank Libor hadtestparancsnok a hadtest területén lévő összes állomásparancsnokságokat felzárkóztatta, hogy a tisztikarok a polgári társadalommal együtt szintén csatlakozzanak a megindult mozgalomhoz. Az utasításnak megfelelőleg *bélaifalvi Fekete Miklós*, az aradi helyőrség parancsnoka, a minap értekezletre hívta össze az aradi csapatparancsnokokat és ezen az értekezleten megbeszélték az aradi akció részleteit. Ehatározták, hogy az aradi 33. gyalogezred zenekara hangverseny-estélyt rendez a boszniai katonák javára. A hangverseny szombaton este nyolc órakor kezdődik a „Fehér Kereszt” szálló telikertjében. A belépő-díj egy korona.

Bélaifalvi Fekete Miklós ma a polgári hatóságokat is meghívta a nemescélú estélyre és ez uton kéri a nagyközönség támogatását is. Bizonyos, hogy az aradi társadalom melegen karolja majd fel a tisztikar humánus tervét és hozzájárul

lásával megkönnyíti a szegény magyar fiúk nehéz sorsát.

— Időjárás. A meteorológia intézet jelentése szerint e hó 17-én az időjárás: fagypontra körüli hőmérséklet, elvélve csapadék.

— A trónörökös elutazása. Szegedről táviratozzák: Ferenc Ferdinánd trónörökös ma délután hat órakor elutazott Kistelektől. A trónörökös távozása előtt hálálkodva köszönte meg Pallavicini őrgrófnak azt a sok örömet, amelyben a pusztaszeri vadászatok alatt része volt s kijelentette, hogy sohasem felejtí el ezeket a kellemesen eltöltött napokat. A főiri vadásztársaság többi tagjai a trónörökös elutazása után is együtt maradtak s ma este Sándorfalván lakomára gyűttek egybe.

— Rágalmazásért elítelt alispán. Marosvásárhelyről táviratozzák: Emlékeztetes, hogy Török Ferenc orsz. képviselő abból az alkalmából, amikor Herzberg Károly erdővállalkozó őt egy erdőüzletről kifolyólag megakartta 6000 koronával vesztegetni, ezt az összeget Török Ferenc a vármegye assztására letette azaz a kijelentéssel, hogy ezért az összegért Herzberg tőle olyan cselekményi követelt, amely az ő tisztességével össze nem fér. Nevezetesen a 6000 koronát oly cselekből adta Herzberg, hogy ezért törvényhatósági bizottsági tagságát és befolyását arra használja fel, hogy Herzbergnek az erdőkihasználási jogot olcsóért szerezze meg. Nagy felháborítást keltett annak idején Török Ferencnek az a kijelentése, hogy mennyit kaphattak a nagyok, ha ő neki, mint jelenlévő embernek 6000 koronát ígért. E kijelentésére Becze Antal volt eskümezei alispán a „Cikkszeresdei Székelység” című lapban rágalmazó cikket írt Török ellen, amelyet megtozlandó, Török sajtópert indított Becze Antal ellen. A marosvásárhelyi törvényszék esküdtbírósga, ma tárgyalta a rágalmazási pert és miután Becze, akinek a teljes bizonyítást megengedték védjait igazolni nem tudta, az esküdtszék őt büntőnek mondotta ki és a verdit alispán a törvényszék őt 200 korona fő- és 100 korona mellékbüntetésre ítélte.

— Steinheilné inasa vallott. Párisból táviratozzák: André vizsgálóbíró újból kinnállgatta Couillard szolgát, akinek vallomása Steinheilnére igen terhelő. A lapok szerint ez újabb bizonyítéka annak, hogy Steinheilné a büntényt alaposan előkészítette s megkövetetése csupán megtévesztésre volt szánva.

— Magyarok expedíciója Délafrikába. Szegedről jelentik: Tallán Emil volt törökkanizsai járási főszolgabíró több társával együtt Délafrikába indult, ahol expedíciót szervez, hogy bejárja Zimbabwét a Fekvárosig terjedő részt. Tallán már többször bejárta Délafrikát.

— Két vasúti katasztrófa. Gossenszsból (Szászország) jelentik: A múlt éjjel Gossensz és Sellaberg között vasúti katasztrófa történt, amelynek két emberélet esett áldozatul. Egy tehervonat, amely két lokomotívból és huszonöt kocsiából állott, menet közben kettészakadt s a hátulso rész a lejtos pályán belesoronat a vonatkak kisebb sebességgel haladó elejébe. Egy vagon kivételével minden kocsi s a két lokomotív kizökken a sínekről. A mozdonyvezető s a vonatvezető lezuhantak s nyomban meghaltak.

Limogeből másik vasúti szerencsétlenséget jelentenek. Estivauxban egy kapcsoló készülék törése következtében összeütközés történt, amelynek több halottja és sebesülte van. Egy párisi távirat sze-

rint ez a vasúti katasztrófa Brive és Limoge között egy alagutban történt, ahol egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal és tizen szörnyet haltak.

— A bojkottált Burrián. Grácból sürgönyzik: Burrián, aki ez idő szerint a drezdai udvari opera tagja, egy gráci impresszárióval kötött szerződése értelmében hélnap Grácba érkezik, hogy egy pánteken tartandó hangversenyen énekeljen. A gráci német egyetemi hallgatók felhívást intéztek a gráci közönséghez, amelyben felszólítják őket, hogy Burrián hangversenyét bojkotálják.

— Főiskolai hallgatók megfenyítése. Bécsből jelentik: A bécsi kereskedelmi akadémia legfelső osztályának egyik hallgatója a napokban előadás közben kinézett az ablakon, mire a tanár a husz éves fiatal embert büntetésből arccal a fal felé kiállította a padból. A többi hallgatók morgogással fogadták ezt az intézkedést, mire a tanár a következő kijelentést tette:

— Azt a csirkefogót, aki még morogni mer, kizajltom s rögtön felpofozom.

E szavak után az osztály összes növendékkel, szám szerint negyvenkötten felkereskedtek és panaszra mentek az osztályfőnökhöz. De itt sem kaptak elégtételt, ezt az osztályfőnök is leszállta őket. Az ügyet tanári konferencia elé vitte, ahol a diákok mozgalmának vezetőjét kicsapták, a többiek pedig elszárat mérték ki büntetés gyanánt. A diákok erre ma küldöttségileg felkeresték az osztrák parlament bécsi képviselőit s elődták sérelmeiket. A képviselők megígérték, hogy az ügyet szóvá fogják tenni s a kultuszminiszternél mindent elkövetnek, hogy a büntetéseket visszavonják.

— Szerencsétlenül járt huszárhadnagy. Az Edward-huszárok gyakorlóterén ma kisebb fajta baleset történt. Wörkmann 12 huszárezredbeli hadnagy, esküvői tisztt lovaglás közben leesett a lóról és egyik karját kifacsamlította. A szerencsétlenül járt tisztt a helyőrségi kórházba szállították. Ott Mann Ábrahám dr. nyakoltálta és helyére igazította a kifacsamlott karát, amelyet azután gipszkötésbe tettek. Wörkmann a dé után folyamán már el is hagyta a kórházat.

— Tolvaj impresszárió. Budapes-ről jelentik: A főkapitányság ma táviratot kapott Berlinből, hogy tartózkodása is Guttman György Móric újságíró-impresszáriót, aki Budapest felé szökött. Guttmant már régebben keresték egy óriási lopás miatt, de különféle álnévek alatt bujkált. Legutóbb Milánóban kétszázharmincezer lira értékű ékszer- és készpénzt lopott.

— A törvénytelen ringek ellen. Newyorkból jelentik: A szövetségi törvényszék a kormány által az American Tobacco Co. és más társaságok ellen indított perben a vádolt társaságokat büntőzőknek találta abban, hogy a dohánykereskedést monopolizálták és törvénytelen ringet képeztek. Az ítélet megtiltja a szóban levő társaságoknak, hogy bármikor exportáló vagy államközi kereskedelmi működést folytassanak mindaddig, míg köztük a konkurrenca ismét helyre lesz állítva. A kormány azon követelését, hogy részvétet nevezzen ki a társaságokhoz, elutasították. E kérdés még az Egyesült Államok legfőbb törvényszéké: is foglalkoztatni fogja.

— Az alfőhadnagy üzemel. Több temesmegyei és torontáli községben kü őrsős módon szarolta meg a tudatlan népet egy kalandor. Főhadnagyi ruhában bejárta a községeket, ahol a korcsmákban maga köré gyűjtötte a katonaköteleseket, akiket aztán megszarolt. E hiteltel valók, hogy ő biztosítja a katonaköteleseket a

Braun Gusztáv

asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. szám.

Készít irodai, üzleti és bútorterendezéseket a legjutányosabb árakon. 3389

háboru ellen. Ha fiasnak neki egy bizonyos ösreget, elintézi, hogy nem viszik el a háboruba és nem is hívják be a katonakötelezést. Sokan felültek a szélhámosnak, aki legutóbb Katalinfalva, Nagy- és Kistószeg községekben esalt a répre a tudatlan legényeket. Kistószegen azonban végre leleplezték a kalandort, aki ekkor megszökött. Most a csendőrök keresik a szélhámos kalandort.

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Hunyady* Károly gróf főrendiházi tagnak a Lipót-rend lovagkeresztjét, gróf *Hunyady* Károlyné, született *Nádassy* Irma grófnő csillagkeresztet hölgynek pedig az első osztályú Erzsébet-rendet adományozta emberbaráti tevékenységük s általában a közjótékonyaság terén szerzett érdemeik elismerésül.

— **Halálozás.** *Mahó* el írják: *Fekete* János 16 éves Márton meghalt. Haláláról a család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: *Osvagy* *Fekete* Jánosné és gyermekei *Sárka* és *Jan* csika, valamint a nagyapjának rokonság fájó szívvel jelentik a legjobbj férj, édes apa, testvér és rokonnak: *Fekete* János a. Cs. E. V. főmérnöknek december 14-én délután 5 órakor, hosszú kóros szenvedés a halotti szentségek áttartás felvétele után este 6 órakor boldog házaságának 12 ik évében történt elhunytát. A boldogult hült tetemét 1908. december 16-án délután 8 órakor a csanádi álmassal szemben levő gyászháznál beszentelték s utána Kecskemétre szállították és ott 17-én délután 2 órakor a római katolikus temetőben örök nyugalomra helyezték.

— **Autobusz karamból.** Ma reggel kilenc órakor a 4-es számú autóbusz vezetője a gépkocsi nélkül vitte egy lovasúti teherkocsinak s az autóbusz ezáltal megrongálódott. A teherkocsi a város felől tartott a Bocskó utcába. Az *Assalos* Sándor utcánál megkelelt állania, mert a személykocsit volt bevárando. Mikor a teherkocsi ezután megindult, vele egyidőben helyeste mozgásba a sofőr az ott vesztegő autobuszt. A gépkocsi a lovasúti kocsi oldalára szállt s az összeütközés oly heves volt, hogy az autobusz Imperiálja erősen megrongálódott. A sofőrt elbocsátották a szolgálatból.

— **Rablótámadás egy vasut ellen.** *Sed* tából táviratoloznak: A saolta—füli, popoli vonatot éjjel tizenegy órakor ismeretlen rablók megamadták s az egyik podgyasskocsi kifosztották. A beörök elmenekültek.

— **Öngyilkos joghallgatás.** *Budapestről* jelentik: Ma reggel a Varosligetben, a Damjanich utca közepében levő kerésszár mellett egy fiatalember holttestét találták. Mellette revolver hevert. A rendőri bizottság megállapította, hogy a fiatalember még tegnap este öngyilkosságot követett el. A szájába lött. Az öngyilkos sebében egy papírlapra liva a következő levelet találták:

„*Wassermann* Ötön 24 éves jogász vagyok. Ismernek: *Lermann* Jenő orvosnövendék és *Salamon* Kálmán, akik a Képlő utca 6. II. 7. szám alatt laknak. Öngyilkosságom oka idegesség. Az öngyilkosság gondolata sok éjzen át kínszott. Az életet nem bacsúlóm semmire.

Nem tudtam élni. Nem bírtam ki a küzdelemmel járó izgalmakat.”

Az öngyilkos holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Temetés.** Nagy részvétellel temették el ma délután *Avarffy* Gyula nyug. ítésőtáblai bírót. A holttestet az éjjel hozták el Gyorokról és a felsőtemető halottas termében ravatalosták fel. A temetésen, mely délután fél négy órakor volt, a gyászoló családon és rokonságon kívül nagy közönség vett részt. Ott voltak többek közt *Ottubay* Károly nyugalmazott törvényszéki elnök, *Köller* János táblabíró, *Várady* Kálmán nyug. táblabíró, kisjolsval *Szabó* Zoltán birtokos, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Schartner* Sándor dr. törvényszéki bírós és az aradi és megyebeli ügyvédi kar több tagja. A holttestet a felsőtemetőben levő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

— **Összeütközésről** helyezetták örök nyugalomra M.-R.-dnán ma délután *Mairovits* Mornésául. *Wolheim* Regina holttestét. A jótekönyűságaról közzéteszték halála mélyen megrendítette nagyszámú ismerőseit, kik messze vidékről összesereglettek, hogy az elhunyt utolsó útjára elkísérhessenek. A koszorúkkal borított koporsó előtt *Vágvölgyi* Lajos dr. aradi főrabbi helyettes bucsuztatta el a halottat, megható szavakkal jellemesve az elhunyt páratlan családi életét s a közjótékonyaság terén kifejtett buzgó és fárdatatlan tevékenységét. A temetési szertartásnál a főrabbi helyettesen kívül *Kohn* Dávid aradi főkantor és *Szinet* na Doro tanárjelölt, aradi főkán orhelyettes működtek közre. A lippai izr. jótekönyűség képviselőjében a sírnál *Lichter* Jakab lippai hitközs. jegyző bucsuztatta el a halottat, kibőn az egyület elnöknőjét vesztette el.

— **Szerencsétlenül járt harangozó** *fiu*. *Szegedről* jelentik: *Lippai* Imre tizennégy éves iskolas fiu több társával együtt felment a Bókus-templom tornyába harangozni. Harangozás közben pajkosságból át akart bujni a harang alatt, de a harang nyelve úgy elűötte, hogy a szerencsétlen gyermek lesuhant a torny alsó részére. Usszerencsésolt tagokkal, haladokolva szállították a kórházba.

— **Meghívó.** E hó 20-án azaz vasárnap, u. 3 órakor a ségai ovodás gyermekek részére karácsonyi ünnepély tartatik, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja *Rákóczy* Klára városi ovónő.

— **Újév közeledik,** amikor feltétlenül *szükségre* van szükség. Tessék idejekorán megnevelni, hogy kellő időben megrendelhesse azt az Aradi nyomdarszavénytársaságnál, ahol számos kivitelben 100 darabot fiom elefántcsont papíron nyomtatva 2 koronáért kaphat.

— **Köszönetnyilvánítás.** Istenben boldogult *Mairovits* Morné ravatalosa szánt koszoru megváltására özv. *Basch* Lipótné és *Basch* Simon és neje 10—10 koronát adományoztak a népönnyának, amely kegyeletes adományokért benső köszönetét fejezi ki az eladóség.

— **Bélfalvi** *Fekete* Miklós tábornok Kosak cs. ez-kir. udv. fényképészeti műtermét látogatásával kitüntette.

— **Birtokcsere.** Az aradi törvényszék telekkönyvi hatóságánál az elmúlt héten a következő tulajdonjogi átruházásokat jegyezték fel: *Gid* János eladja az aradi 4920. sz. tjkvben felvett ingatlant 4000 kor-ért *Nagy* József és nejének. — *Valent* Ferenc és neje leadják az aradi 2789 sz. tjkvben felvett *Gáj*, *Magyar* utca 5. sz. házat 1540 kor-ért *Szeker* István és nejének. — *Polonyi* János eladja az aradi 6998 sz. tjkvben felvett szántót 3000 kor-ért *Dezari* Pálnak. — *Csepella* György eladja az aradi 3889. sz. tjkvben felvett szántót 3000 kor-ért *Dezari* Pálnak.

— **Weinberger** Ferenc népszerű és első rendű ékszerész Arad, *Andrássy* ut 20. Ajánlja legszébb és legelőcsőbb karácsonyi és újévi ajándékat a legjutányosabb, mélyen lezállított árakon. — Telefon 439 3695

— **Állami és városi tisztviselőknök** karácsonyi kedvezmény! *Vároban* szep elhatározás: *Fischer* Simon Nagyaruház tulajdonosától, hogy elhatározza magát a tisztelt Arad és vidéke állami és városi tisztviselő uraknak oly módon kedvezni, hogy mindenkinek a karácsonyi bevásárlásnál az amugy is rendkívül olcsó árból még egész 10 százalék árengedményt enged. Nagyon dicsérik annak az ambiciózus és törekvő kereskedőnek eme kitűnő eszméjét, mert nagyon jól tudja, hogy az érdekeltek valószínűleg a népszerű Nagyaruház s a Szabadtság terén még fokozatosan fogják felkerekenni. Az állami és városi tisztviselők bizonyára örömmel fogják ezen kellemes értesítést tudomásul venni. Bizony mindenki örül, ha a karácsonyi szükségletét rendkívül olcsó árért tudja beszerezni. Felas egyszek tartjuk itt megjegyezni, hogy a Nagyaruhásnak a karácsonyi kiállítás valóban pompás. 3778

— **Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni** csak úgy lehet, ha nélkülözhetetlen filóreinket egy olyan pénzügyintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvény-társaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalék betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizesik vissza. Minden betető egy-egy „Selfmen” föle takarékpenselyt kap ingyen. 2711.

— **A legjobb karácsonyi és újévi ajándékok** nagy választékban, mélyen lezállított árban, finom neli tásák és más bőráru különlegességek, féssz garnitúrák, manicűrök, elegáns utazó készletek, antik mell- és kalaptűk, ezüst, borostyán, tajték szivar- és cigarettaszípták, valódi francia és angol illatszerek elegáns karettákban kapható *Hegedüs* Gyula üzletében Arad, *Andrássy* tér 15. 3411

— **Perzsa szőnyegek.** Perzsa-szőnyeg rak táram *Szabadtság*-tér 10. szám alatt megnyit. *Schwarz* *Zsigmond*. 3193.

— **Likör aromák** kitűnő likörök előállítására; — házilag — *Vojtek* és *Weiss* nál. 191

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Junior. Budapestben, *Andrássy* ut 10. szám alatt, az *Uj Idők* szerkesztőségében megkapja a neki küldött leveleket.

Előfizető. Szeghalom. A csereviszonyban lévő lapok egymástól mindennemű *újságírói* munkát átvehetnek. Az önálló irodalmi munka átvételénél illik

Alkalmas Karácsonyi és Újévi Ajándék!

Helybéli telefon — 645. sz. — **WEISZ és BENJAMIN** Vidéki telefon — 636. sz. —

Arad, *Andrássy*-tér 22. Hajós gyógytár mellett.

Ajánljuk dusan felszerelt nagyon szép kezdett és kész kézimunka raktárunkat és mindenféle rövidárut.

Nagy választék gyermek ruhákban, harisnya, keztyű, szallag, csipke és mindenféle trickó alsó ruhákban. 3085

Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

BOZSIK ERNŐ :: KÉPESITETT :: KOMÜVESMESTER

Építési irodája

B. Választó-utca 22. szám.

előbb kikérni a szerző engedelmét vagy utólagos jóváhagyását kérni. A vérbeli újságíró azonban nem ragaszkodik az ilyesmihez.

D. F. Nem minden tehetség nélkül való, de a közlésre még nem alkalmas.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól megemléti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Aggódó szülők ezrei nézték elragadtatva gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsiót

szívesen fogadja és könnyen emésztik meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer: védjegyet — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 16.

Amerika 14¹/₂-al magasabb. 14 ezer mm. 5 fillérel olcsóbb. K nálat gyenge, vételkedv korlátolt.

A. Árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Búza áprilisra	12.52—12.53	12.60—12.61
Fenye májusra	7.52—7.53	7.58—7.59
Rosa áprilisra	10.31—10.32	10.38—10.39
Zab áprilisra	8.65—8.66	8.70—8.71
Búza 1909 októberre	11.01—11.02	11.08—11.09
Rosa októberre	9.39—9.40	9.45—9.46

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 618.75

IDEGENEK ARADON.

— December 16.

Fehér Kereszt szálloda. Kiss Zeiga utazó Budapest — Groszlander Vilmos utazó Budapest. — Weiszen László dr. főorvos. Budapest. — Szemere Titusz utazó Budapest. — Barna Bertalan utazó Budapest. — Biabueitzy Andor földbirtokos és neje Guraszáda. — Barna Mór utazó Budapest. — Bartavari Bartuska Miksa tábornok Lugos. — Szilv Balocsk utazó Brassó. — Sterk Arnold utazó Budapest. — Schlatter Miklós utazó Bécs. — Balla Mór utazó Budapest — Bolgar Miklós utazó Budapest. — Wigner Andor utazó Budapest.

Központi szálloda. Kleinhappel Moritz magánzó Grác. — Leb Gyula tisztviselő Budapest. — Benedik Jenő mérnök Nagytak. — Semmidt Erich utazó Pozsony. — Szász Jenő utazó Budapest. — László László birtokos Iklód. — Hersch Samu utazó Budapest.

Vass szálloda. Boros Samu utazó Budapest. — Fischer Ede kereskedő Budapest — Rechnovszky Soma kereskedő Nagyvárád. — Vajda Dező utazó Budapest. — Steiner Jakab szállodás Kisjenő. —

Fischer József utazó Budapest. — Krachtus Péter gazdálkodó Szanát. — Franx Lajos utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Fischer János gardász Fűzesgyarmat. — Teoba Alexandru lelkész Nagyhalomgy. — Weres Miklós uradalmi intéző Kishalmagy. — Lázár László földbirtokos N. Iklós — Kohn Tóbiás utazó Nagybecskerek. — Grausan Lőrinc birtokos G. Kalán. — Ott József kereskedő Miltios. — Munteán György rajzoló Temesvár. — Reiter Rezső hivatalnok Arad. — Patics Sándor jegyző Nagyhalomgy.

Hölgyeknek legkedvesebb

karácsonyi és ujévi ajándék egy gyönyörű kézápoló (manicure) készlet 3 koronától 70 koronáig minden árban és kivitelben.

Nagy választék

finom francia illatszer és fésű garnitúrákban

Vöröskereszt drogéria

Arad, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1908. évi december hó 17-én:

B) bérlet

B) bérlet.

Jászai Mari vendégfelléptével:

Borgia Lucretia.

Dráma 3 felvonásban. Írta: Hugó Viktor. Fordította: Szász Károly.

S Z H M É L Y E K:

Donna Lucretia Jászai Mari	Maffio Orsini Dolly Lajos.
Don Alfonso Keszler Ede.	Jeppo Ditr I Mór.
Genaro Mártonfi R.	Don Apostolo Paludy K.
Gubetta Várnay Jenő.	Negrani Kun Irén.

Kezdete este 7 óra 15 perctől.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Hackenschmidt és Kara birkózása.

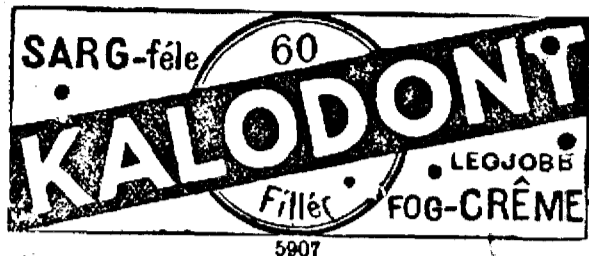
Műsor 1908. december hó 17-én csütörtökön:

1. A telefonnal kacagató. — 2. Várstrom. Szenzációs látványosság. — 3. Tornázó elefánt. Humoros. — 4. Szent Bertalan éj. Történelmi dráma. — 5. Sirás és nevetés. Mulatságos. — 6. Vig mosonó. Kacagató. — 7. A csodatyuk. Látványosság. — 8. Piliant-kinematográf. Behozat. — 9. Gyermekháború télen és nyáron. Behozat. — 10. Előőrök összejutkozása. Csatakép. — 11. A lóvá tett rendőr Kacagató. — 12. Bizart ajtó. Behozat. — 13. A bravurók királynője. Látványosság. — 14. Falusi ünnepek. Életkép. — 5. Brassó látkepe. Természet után. — 16. A művész látománya. Látványosság. — 17. A rabolozó szerelme. Dráma, szí. es. — 18. Hackenschmidt és Kara Musztafa birkózása. Sportkép.

Előadások: Délután 5 órától este 8 óráig.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTER.

Az aradi

„Filharmonia” egyesület

által

1908. évi december hó 20-án délután 5 órakor a Fehér Kereszt-szálloda nagytermében a cs. és kir. 33. gyalogezred teljes zenekarának közreműködésével, Zellner Sándor karnagy ur vezetése alatt Mendelssohn születésének századik évfordulója alkalmából rendezendő

második

FILHARMONIAI HANGVERSENY

Műsora:

1. MENDELSSOHN: „Fingal-barlang” (Hebridák) nyitány op. 26.
2. BIZET: „L'Arlésienne” I. suite, op. 55.
I. Prelude.
II. Minuetto.
III. Adagietto.
IV. Carillon.
3. MENDELSSOHN: A-moll (skót) III. szimfonia, op. 56.
Andante-Allegro un poco agitato.
Vivace non troppo (Scharzo).
Adagio.
Allegro guerriero, Allegro maestoso assai (finale)
4. HUBAY: Bevezető zene a „Lavotta szerelme” című dalműből.

A hangverseny délután 5 órakor kezdődik.

Jegyek 6, 5, 4, 3 és 2 koronáért WEISZ LEÓ modern könyv, papir- és zenemű-kereskedésében (Minorita-palota) és a hangverseny előtt a póz-tárnál kaphatók. 5784

Orvosi laboratórium Aradon.

Dr. Auszterweil László és Kallós József

v. budapesti poliklinikai orvosi laboratórium vegyész, együttesen

orvosi laboratóriumot

nyitottak. 5763

Vizsgálják: vizeletet, köpetet, dajkatejet, gyomortartalmat stb. Laboratórium: Andrássy-tér 7. sz. Anyaggyűjtő állomás: Erzsébet királyné-körút 9. — Telefon: 168.

Sirolin

Ennek az orvosságnak a használata, megemléti a köhögést, elcsillapítja, elűzi a köhögést.

Tüdőbetegségek, köhögés, száraz köhögés, skrofulózis, influenza.

Alma szőlőlével keverve és erős citromlével szűrtve.

Mindegyik értékes gyógyszertárban és kórházban, mindenütt kapható.

F. Hoffmann-L. Roche & Co. Basel (Sv.)

„Roche”

Ennek az orvosságnak a használata, megemléti a köhögést, elcsillapítja, elűzi a köhögést.

Tájékoztató

Arad legnagyobb

Karácsonyi tárlatáról!

Fischer Nagy Áruházában Szabadságtér 12. sz.
a vaskapu épületében.

Kétségbevonhatatlan tény, hogy Fischer Simon Nagy Áruházának karácsonyi tárlata az országban az első helyen áll. Nincs egy sem, mely csak távolról is megközelítené! Nagyság, fény, pompa és választék dolgában még a fővárosi tárlatok sem tesznek túl.

Fischer karácsonyi tárlatán a legexklusívebb körök is megtalálják magas igényeik kielégítését. Remek játékszerek vannak ott felhalmozva, melyeket a műipar produkált és egy-egy ilyen darab nagy értéket képvisel. S bár így a nagyigényű közönségről gondoskodva lett, mégis nem lesz érdektelen ezzel szemben megtudni azt is, hogy mit tartalmaz, mit nyújt már a népszerű egy koronás osztály Fischer Simon Nagy Áruházában. Sok bevezetés helyett álljon itt a következő rövid kivonat:

1101

Egy koronás cikkek:

Karácsonyfa csengő angyalokkal, önműködő
Csengetyű-kocsi
Bohócos állat
Báránka valódi gyapjuval
Tüzoltó kocsi
Csomagoló-kocsi
Nagy nyul
Sörös kocsi
Homokos kocsi
Fényezett ló
Páros lovak
Fürdőkád babával
Nagy csacsi
Mozdony
Ugró kutyácska
Villanyos vasut
Festék doboz
Képes kockajáték
Vonat
Nagy faépítő szekrény
Laterna-magica
Ólomkatonák
Tekejáték
Katonai felszerelés
Gyermek hegedű
Huzó harmonika
Legnagyobb fémtrombita

Gyermek-dob
Nickel trombita
Gyermek zongora
Szajmuzsika nickelből
Celluloid-kürt domborművel
Karikalövő pisztoly
Baba ágy
Gyermek-puska
Gyermek-kard
Huszár csáko
Orhangu trombita
Öltözött babák
Gummi babák
Bádóg játék csoport
Valódi francia bábé
Tő hetetlen katonák dobozban
Mósdó készlet
Teljes konyha-berendezés
Tábló leánykának
Fröbel kézimunka-játék
Porcellán-szerviz
Baba konyha
Baba-butorok
Diszes tűzhely
Hinta fiucska
Nagy számoló gép
Harang és kalapács
Sakkfigurák

Sakkjáték
Lottójáték
Lóverseny játék
Dominójáték kőből
Önműködő gőzös
Képes könyv
Sepró készlet
Ozsonna-szelence
Lombfűrész készlet
Zenélő doboz
Finom gyermek csörgő
Öntöző kanna
Gőzhajó
Automobil
Nagy ágyuk
Kerékpáros
Bőrostorok
Kávedaráló
Játék kut
Barfai alakok
Mérleg
Baba diván
Vizben uszó állatok
Mángorló gép
Fa kredenc
Ekszertartó csiszolt üvegből
Levelező lap album
Diszes tükrök

Elegáns tenta-tartók
Bársony-élekkönyv
Csont tolltartó
Kézimunkakosár
Faldiszek
Tűtartó gyümölcs-formában
Fa- és fémkeretek
Bőr kézi táska
Legfinomabb bőr-erszények
Levelepapír dobozban
Email-tálcák
Email gyufatartó szivarvágóval
Nickel gyertyatartó gyufatartóval
Majolika gyertyatartó bronccal
Szines és fehér kancsó
Majolika tálca
Üveg és nickel eukortartó
Porcukortartó nickel fogóval
Diszes vajtartó
Legyező
s ezer meg ezer itt külön
fől nem sorolható tárgyak.

APRO HIRDETÉSEK.

AKINEK

Ismeretség híján

házaslárra,
nevelőre,
fizetéselőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kölcsárra,
v. emelőre,
kertiészre.kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
krodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

börbeadni kíván

virtókat,
háziat,
vadászterü-
leteket.kocsit,
lovat,
halászatot,
telket.

AKI

eladni kíván

autót,
rongyot,
őrt,
gyümölcsöt,
gabonát.üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

mindesekét vétel vagy bérbevételei eszé-
lából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbiste-
sabbban érte érte, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetés

rovatait használja.

„Molett asszony“-nak

levele van jelzett helyen. 3782

Karácsonyfa díszek

esillagszóró, csodagyertyák, angyal-
harangjátékok, karácsonyfa-hó, a
legeredetibb karácsonyfa-dísz-uj-
donságok legjutányosabban kap-
hatók Kerpel Izso könyv- és pa-
pirkereskedésében, Aradon. András-
sy-tér 20. Ugyanott tanuló alkal-
mazást nyer. 3161

Egy wertheim kassza

eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.
3779

Jó házból való

asztalos tanoncokat keresek azon-
nal. Ifju Hartmann János, Boros
Béni-tér 7. sz. 3724

Teljes ellátást

keresek két első gimnázista fiu
részére januártól. Ajánlatokat a
kiadóba kér az ár megjelölésével
Dr. G. G. 3780

Karácsonyra!

Legjutányosabban kaphatók: Diszle-
vélpapír, képeslevelezőlapok fa-
tárgyak festésre, imakönyvek, fes-
tőminták, karácsonyi díszek, csoda-
gyertyák, ifjúsági iratok és dísz-
munkák. Tolnai Világlapja képvise-
lete. Folyóiratok. Divatlapok. Krausz
Paulin, Színházépület. Telefon sz.
511. 995

Ügyes keresztény segéd

ki a fűszer, vas és rövidáru szak-
mában jártas, vidéki fogyasztási
szövetkezetbe azonnal alkalmazást
nyer. Ajánlatokat „Ügyes“ jelige
alatt továbbit a lap kiadóhivatala.
3785

Egy jóforgalmu

szatócs üzlet korlátolt italmérséssel
és trafikkal országut mellett, ház-
zal együtt olcsón eladó. A vétel-
hez 3000 korona szükségeltetik.
Cím özv. Grünwald Józsefné Gyula-
Varsánd. 3781

Sarak kocsmá,

jóforgalmu, bármely nagy család
megélhetését biztosítja, fűszer üz-
letnek is igen alkalmas, eladó.
Bővebbet Farkas Gézánál, Német-
Szent-Péter. 3766

Karácsonyfára

fényoszó csillaggyertyák 20 cm.
hosszu drbja 4 fillér, Karácsonyfa
díszek, ünnepi képeslevelező lapok
legnagyobb választékban. Ingusz I.
és fia könyv és papirkereskedésé-
ben Arad, Weitzer-utca. Telefon
517. 201

Egy jóforgalmu

Fűszerüzlet eladó. Bővebbet Pécs-
kai-ut 1/a. szám alatt, a vasúttal
szemben. 3712

Az Andrássy-térről nyíló

egyik legforgalmasabb utcában egy
egyemeletes bérház eladó Bőveb-
bet Vörösmarty-utca 3. II. em. 16.
3758

Vidéki

fogyasztási szövetkezet fűszer-
vas- és rövidáru szakmában teljes
szakképzettséggel bíró, kaucióké-
pes román nyelvet bíró keresztény
üzletvezetőt keres. Ajánlatokat e
lap kiadóhivatala „Szakképzett“
jelige alatt továbbit. 3741

Becher és Kildesheim-féle

világhírű pénzszekrények csakis
Pollák Arnold szállítónál kaphatók
Arad, Petofi-utca. 3588

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

ATLANTTIKA

Várjon megrendeléseivel még karácsony előtti
szombaton f. hó 19-én

megnyílik az „ATLANTTIKA“

kávé, tea, rum specialitás
üzlet.

Saját villanypörkölő.

3759

Ha minden nap
frissen pörkölt kávé,idei termésű nemes teát,
eredeti angol rumot akar tegyen
egy kísérletet.

Vidékre a megrendeléseket bármintve szolgáljuk.

Arad, Andrássy-tér 20. Fischer Eliz palota.

ATLANTTIKA